

SLUTRAPPORT 11/2024

PROJEKT PIA

INVASIVA VÄXTER I JAKOBSTADSREGIONEN

JAKOBSTADS MILJÖVÅRDSBYRÅ
PROJEKTKOORDINATOR CAROLINA SILVA

Sammanfattning

Projekt PIA är ett samarbete mellan Jakobstadsregionens fem kommuner Jakobstad, Kronoby, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre. Projektets huvudsakliga mål var att bekämpa invasiva växtarter. Under projektperioden 2022–2024 har kommunerna fokuserat på att utveckla en regional handlingsplan, identifiera spridningsvägar, och implementera effektiva bekämpningsmetoder. Ett GIS-baserat system och standardiserade dokument har använts för att prioritera och registrera bekämpningsinsatser. Med hjälp av sociala medier och lokala initiativ har kommunikationen och invånarnas engagemang stärkts. Projektet har resulterat i en betydande ökning av bekämpningsplatser och en handlingsplan för fortsatt bekämpning efter avslutat projekt.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	3
Projektets delmål 2022–2024	3
1. Projektets resultat	4
Delmål 1: Identifiera prioriterade områden	5
Delmål 2: Kartlägga och hantera data av invasiva växtarter	5
Delmål 3: Bekämpa invasiva växtarter	8
Delmål 4: Informera och engagera	17
Delmål 5: Utveckla en regional handlingsplan	22
2. Effekter av projektet	23
3. Resultatens hållbarhet och användning	23
4. Budgetrapport	24
5. Rekommendationer för kommande projekt	28
6. Slutledningar för projektet och huvudresultaten	29

TABELL

Tabell 1. Bekämpningsstatistik	8
Tabell 2. PIA:s mediestatistik för alla kommuner per år	18
Tabell 3. PIA-projektets totala kostnader: Sammanfattning	24
Tabell 4. PIA-projektets utbetalningskostnader för 2022–2024	25
Tabell 5. Fördelning av gemensamma kostnader mellan kommunerna baserat på faktiska utgifter och likadelning.	26
Tabell 6. PIA - Projektkoordinatorns lönerapport år 2024.	26
Tabell 7. Projektfinansiering begäran om utbetalning 2024	27
Tabell 8. Sammanfattning av projektfinansieringen för hela Projektet	28

BILAGA

Bilaga 1 Prioriterade områden i Jakobstad stad	30
Bilaga 2 Prioriterade områden i Kronoby kommun	32
Bilaga 3 Prioriterade områden i Larsmo kommun	38
Bilaga 4 Prioriterade områden i Nykarleby stad	43
Bilaga 5 Prioriterade områden i Pedersöre kommun	44
Bilaga 6 Handlingsplan för Jakobstadsregionen	48
Bilaga 7 Fältblankett	48
Bilaga 8 Fältblankett för utskrift	48
Bilaga 9 Inventering och lista över verktyg och kläder i kommunerna	48
Bilaga 10 Resultat från digital enkät om invasiva växtarter i Jakobstadsregionen	48

INLEDNING

I mars 2022 beviljade Närings-, trafik- och miljöcentralen i Kajanaland finansiering för projekt PIA (Projekt Invasiva Arter). Projektet, som pågick under åren 2022–2024, var ett gemensamt initiativ mellan Jakobstadsregionens fem kommuner Jakobstad, Kronoby, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre. Det huvudsakliga målet var att bekämpa invasiva växtarter. Under projektet fokuserades det främst på bekämpning av jättebalsamin och blomsterlupin, men även andra invasiva växtarter som vresros, häckspirea, parkslide och jätteloka bekämpades. Genom projektet har en regional handlingsplan för långsiktig bekämpning och skydd av viktiga naturområden tagits fram.

Inom projektet har kommunerna arbetat med att identifiera spridningsvägar, prioritera bekämpningsområden och utvärdera kostnadseffektiva åtgärder. Bekämpningsinsatserna har registrerats i Finlands Artdatabase (i fortsättningen laji.fi) för att bidra till den nationella datainsamlingen och metoderna har följt rekommendationer från Jord- och skogsbruksministeriet.

Inför år 2024 anställdes en projektkoordinator samt sex projektledare, en per kommun (med undantag för Pedersöre som hade två projektledare). Projektkoordinatorns insats förbättrade kommunikationen både internt och externt, och ledde till bättre samordning av projektledarnas arbete. Detta inkluderade standardiserade rapporter och enhetlig namngivning och beskrivning av bekämpningsplatser. Bekämpningsplatserna ökade från 90 till 187 mellan år 2022 och 2024, tack vare stöd från 13 sommarjobbare, förbättrade verktyg och arbetskläder samt en välkoordinerad arbetsgrupp. Rättelser gjordes i data som registrerats i laji.fi under de första projektåren och prioriterade områden granskades för framtida insatser.

Kommunerna har använt ett GIS-baserat system för att prioritera bekämpningsområden och tagit fram enkla dokument för användning av laji.fi och Lantmäteriverkets karttjänst (Paikkatietoikkuna). En prioriteringslista som inkluderar kartor, koordinater och tidsplan har gjorts för varje kommun. Informationsskyltar har satts upp för att öka synligheten i prioriterade områden.

Växtavfall samlades i containrar avsedda specifikt för invasiva arter. Antalet containrar varierar mellan kommunerna. Efterbehandling av växtavfallet har skett genom Jeppo Biogas, där de invasiva växtarterna bidrar till biogasproduktion. Materialet som används för att bli biogas får inte innehålla plast eller jord, något som visade sig vara svårt att säkerställa.

Inom projektet har kommunerna arbetat aktivt med kommunikation för att engagera allmänheten. Digitala kampanjer, informationsblad och skyltar vid insamlingskärl har ökat invånarnas deltagande. Föreningstalko har varit en framgång särskilt i Jakobstad och Pedersöre.

Samtliga insatser och den insamlade informationen kommer att bidra till den regionala handlingsplanen, som ger kommunerna vägledning för att fortsätta bekämpningen efter projektets slut.

PROJEKTETS DELMÅL 2022–2024

1. Identifiera prioriterade områden
2. Kartlägga och hantera data av invasiva växtarter
3. Bekämpa invasiva växtarter
4. Informera och engagera
5. Utveckla en regional handlingsplan

1. PROJEKTETS RESULTAT

Projekt PIA sträcker sig över tre år med tydliga fokusområden för varje år. År 2022 kartlades invasiva växter i regionen och observationer samlades i laji.fi. Bekämpningsinsatser testades på olika platser. Under år 2023 förfinades metoderna och antalet bekämpningsområden fördubblades. Kommunikationsinsatser ökade invånarnas engagemang och växtavfall började användas i biogasproduktion. År 2024 prioriterades att slutföra en regional handlingsplan, utveckla riktlinjer och öka kunskapen hos kommuner och allmänheten.

2022: Kartläggning och metoder i fokus

Det första året handlade om att skapa en gemensam grund för att bekämpa invasiva växter. Inom projektet identifierades prioriterade områden och data om observationer och bekämpningsåtgärder samlades i laji.fi. Jakobstad, Larsmo och Kronoby genomförde kommunal bekämpning med hjälp av sommararbetare, vilket resulterade i totalt 90 registrerade bekämpningsplatser i Jakobstadsregionen. Pedersöre arbetade istället med solotalko, föreningstalko och kvällstalko. Nykarleby's situation var mer komplex, då deras projektledare hoppade av i ett sent skede. Pedersöres och Kronobys projektledare tog över prioriteringsarbetet i augusti, men vid den tiden var det redan för sent för att genomföra bekämpning. Informationsspridning via sociala medier ökade kunskapen om biologisk mångfald och invasiva växter. Vid slutet av år 2022 hade 319 observationer av jättebalsamin och 390 av blomsterlupin registrerats i regionen.

2023: Förbättrade metoder

Under år 2023 fördubblades antalet bekämpningsplatser från 90 till 180. Samtliga kommuner genomförde kommunal bekämpning med hjälp av sommararbetare, och arbetet leddes av projektledarna. Ett undantag var Nykarleby, där ansvaret istället togs av en kommunalt anställd från trädgårdsavdelningen, eftersom deras projektledare hoppade av i sista stund utan att ersättas. Som en lösning delade Larsmo och Nykarleby på samma projektledare. Effektiviteten i bekämpningsarbetet ökade tack vare bättre verktyg och arbetskläder. Ett GIS-baserat system för att prioritera bekämpningsområden utvecklades, och Jeppo Biogas började ta emot växtavfall. Utökade kommunikationsinsatser bidrog dessutom till ett större engagemang från invånarna.

2024: Prioriterade områden och regional handlingsplan

Under år 2024 fokuserades arbetet på att prioritera områden där bekämpning är särskilt viktig, såsom skyddade områden, ängar och vattendrag. Samtliga kommuner registrerade bekämpningsåtgärder i laji.fi, vilket underlättade planering och uppföljning. Bekämpning av jättebalsamin och blomsterlupin prioriterades, men även andra arter som jätteloka och parkslide bekämpades. Effektiv samordning av arbetsgrupperna och föreningstalko bidrog till framgångarna. Totalt 13 föreningar deltog under år 2024. .

Sammanfattningsvis har Projekt PIA bidragit till att effektivisera bekämpningen av invasiva växter, öka medvetenheten och engagera lokalbefolkningen i Jakobstadsregionen.

Nedan följer en beskrivning av hur projektet har fortskridit under projekttid 2022–2024 förhållande till delmålen samt uppnådda mål och förslag på fortsatt utveckling efter projektet.

DELMÅL 1: IDENTIFIERA PRIORITERADE OMRÅDEN

Utförande

Under projektet har kommunerna arbetat med att identifiera viktiga områden som bör bekämpas både under och efter projektet. År 2024 tog varje kommun fram en lista med prioriterade områden. Alla kommuner har skapat en lista och en karta som föreslår en ordning för prioriterade områden där det är särskilt viktigt att bekämpa invasiva växter (se Bilaga 1 – 5). Det handlar om platser som skyddade områden, ängar och vattendrag. Prioriterade områden är känsliga för invasiva växter och/eller riskerar att sprida frön. Listan ger förslag på i vilken ordning områdena ska bekämpas, med hänsyn till områdenas betydelse. Områdena listas och rangordnas efter typ av område, spridningsrisker och terrängens svårighetsgrad. Om kommunens resurser för bekämpning minskar kan prioriteringssystemet användas för att välja ut de mest kritiska förekomsterna att utrota.

Utöver rangordningen har bekämpningsplatserna också prioriterats baserat på markgöförhållanden (kommunen), sammanhanget av bekämpningsområden och tidigare bekämpningar. För en effektiv bekämpning behöver områden bekämpas flera år i rad, så bekämpning bör fortsätta även i områden där bekämpning redan har påbörjats. Åtgärder rekommenderas för att minska uppkomsten av nya förekomster.

Processen som kommunerna har använt för att kombinera observationsdata från laji.fi med kartdatalager från Paikkatietoikkuna beskrivs i den regionala handlingsplanen (se **Error! Reference source not found.**).

DELMÅL 2: KARTLÄGGA OCH HANTERA DATA AV INVASIVA VÄXTARTER

Utförande

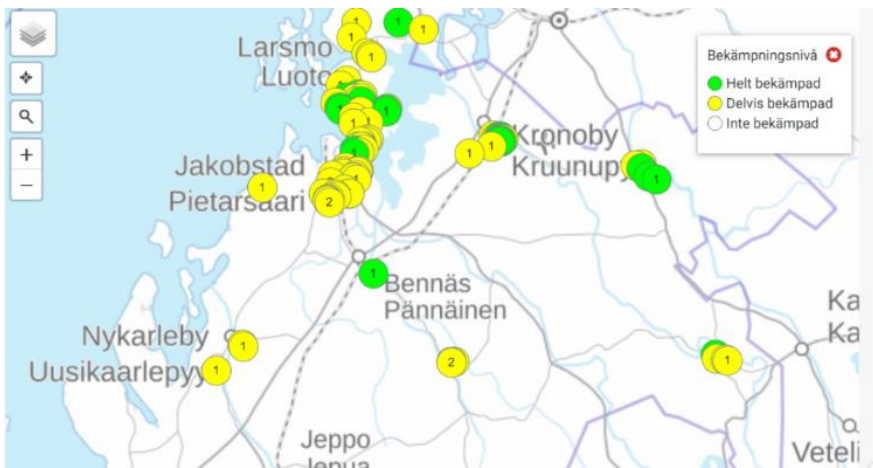
En viktig del i bekämpningsarbetet har varit att bokföra insatser kontinuerligt och enhetligt för att underlätta planering, uppföljning och analys. Sedan 2023 har ett kommunalt laji-användarkonto med en allmän kommunal e-postadress skapats för att rapportera observationer, skapa nya bekämpningsplatser och registrera åtgärder i bekämpningssystemet (se

Figur 1 - 3). Detta har möjliggjort ett smidigt och enhetligt arbete för kommunerna. Observationer och bekämpningsåtgärder har registrerats i laji.fi med både kommunens användarkonto och projektledarens namn, vilket ger en tydlig översikt över åtgärder och ansvarsfördelning.

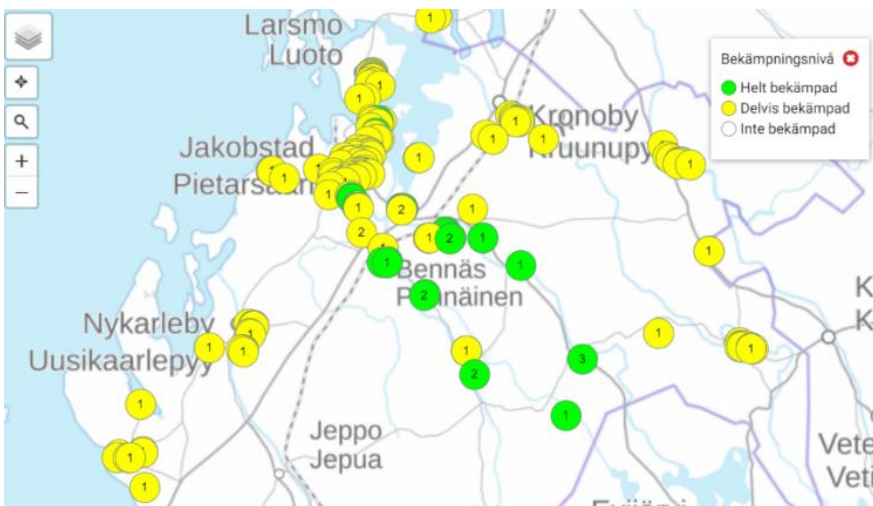
Dokument som har använts för att registrera information om bekämpningsplatser är Fältblankett (se **Error! Reference source not found.**) och Fältblankett för utskrift (se **Error! Reference source not found.**). I den regionala handlingsplanen (se **Error! Reference source not found.**) beskrivs metodologin för datahantering inklusive kartläggning av förekomsten av invasiva växtarter på de prioriterade områdena och registrering av observationer och bekämpningsåtgärder i laji.fi. Den här informationen fungerar som hjälpmedel för korrekt identifiering av bekämpningsplatser och säkerställer en enkel uppföljning.

Inom projektet har huvudsaklig fokus varit att bekämpa jättebalsamin och blomsterlupin, men alla kommuner har också registrerat förekomster av jätteloka, parkslide och andra invasiva växtarter. Om tid och resurser tillåter, kan arbetet med att registrera och bekämpa fler invasiva växter fortsätta även efter projektets slut.

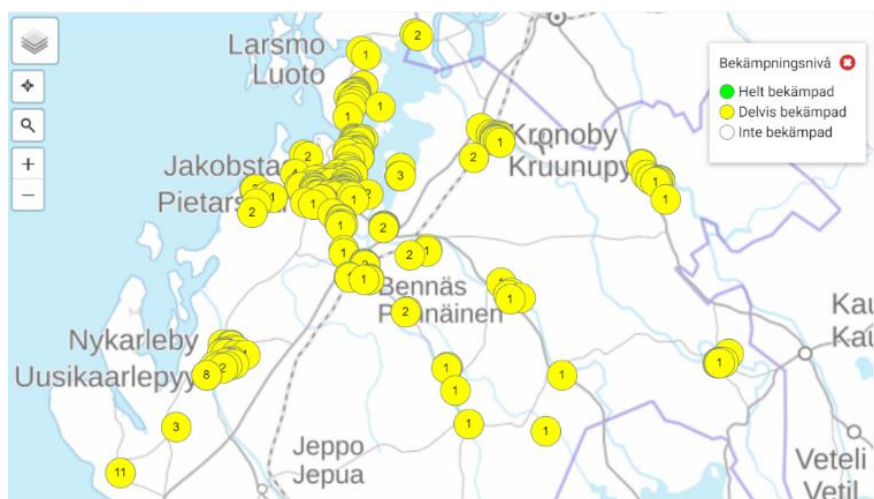
De prioriterade områdena kan ses på Google Maps via webbadressen: <https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1SINQ78-bQxb5mQJBKhGMda3QLCtORs>. Nedan finns också kartor över varje kommunal del med de prioriterade områdena utmärkta.

Figur 1. Jakobstadsregionens bekämpningsplatser registrerade i laji.fi år 2022. Bekämpning utfördes i Nykarleby men registrerades inte pga. avsaknad av projektledare.

Figur 2. Jakobstadsregionens bekämpningsplatser registrerade i laji.fi år 2023. Grön cirkel betyder helt bekämpat (arten är helt utrotad från platsen) och gul cirkel betyder delvis bekämpat (platsen kräver ytterligare insatser nästa år).

Figur 3. Jakobstadsregionens bekämpningsplatser registrerade i laji.fi år 2024. Alla kommuner har registrerat information, och dubletter raderades, informationen standardiserades samt bekämpningsstatusen korrigerades.

Avvikelser från planerna

Kronoby kommun hade observationer och bekämpningsåtgärder från år 2022 sparade på projektledarens privata konto, vilket har lett till bristande kontinuitet. Platserna registrerade i laji.fi år 2022 följer inte samma standard för namngivning och dokumentation som de som registrerades åren 2023 och 2024. Till exempel har vissa områden felaktigt markerats som helt bekämpade, trots att åtgärderna behövde uppföljning. Eftersom åtgärderna som registrerats år 2022 inte kan redigeras utan tillgång till det privata kontot, har det inte varit möjligt att korrigera dessa fel i efterhand, vilket påverkar statistikens tillförlitlighet i laji.fi. Dublettområden från år 2022 som bekämpades igen år 2023 eller 2024 har registrerats så att de nya uppgifterna lätt kan redigeras och hittas. Framöver bör alla bekämpningsåtgärder sparas under platser skapade år 2023 eller 2024 för att säkerställa enhetlig dokumentation. Försök att kontakta ägaren av det privata kontot gjordes år 2024, men inget svar inkom.

Under år 2023 registrerades vissa åtgärder i Nykarleby som observationer i laji.fi i stället för som bekämpningsåtgärder. Dessa hade registrerats via den tidigare projektledarens personliga konto. År 2024 var projektledaren i Nykarleby tvungen att återställa informationen som registrerats år 2023, vilket kan ha lett till viss inkonsekvens. Det har inte alltid funnits en tydlig åtskillnad mellan bekämpade områden och enbart registrerade observationer, och exakta datum och områden har ibland varit svåra att urskilja. Trots detta har så mycket som möjligt av informationen återställts och standardiserats. Alla bekämpningsområden från år 2024 i Nykarleby finns dock korrekt registrerade på laji.fi och följer den namngivningsstandard som beslutades av projektledarna i kommunerna. Därför är år 2024 det enda året med fullständig dokumentation i laji.fi för Nykarleby.

För att lösa dessa problem har ett kommunkonto för varje kommun skapats, och registreringsuppgifter kommer framöver att registreras med både kommunnamn och projektledarens namn för att underlätta uppföljning.

Tidigare markerades ett område som helt bekämpat om alla växter trimmats eller plockats bort, men detta innebär inte att området var fullständigt bekämpat. Uppföljning under året och följande år måste fortsätta. Under år 2024 har alla kommuner rättat registreringen av bekämpningsnivån på laji.fi till delvis bekämpat, eftersom de flesta platser behöver fortsatt upprepade åtgärder. För att uppnå helt bekämpade områden, fria från invasiva arter, krävs fortsatt arbete.

DELMÅL 3: BEKÄMPA INVASIVA VÄXTARTER

Kommunal bekämpning utfördes i alla kommuner med projektledaren och sommararbetare. Under 2024 registrerades 187 kommunala bekämpningsåtgärder i Jakobstadsregionen och under projektperioden 2022–2024 har det registrerats 457 bekämpningsåtgärder (se Tabell 1).

Bekämpning har även skett med solotalko, vilket inneburit att projektledaren markerat ut ett område med en infoskylt och sett till så att det funnits tomma plastpåsar för insamling av invasiva växter. Vem som helst har kunnat delta i solotalko under tiden infoskylten funnits på plats. Projektledaren har ansvarat för att föra bort fyllda plastpåsar. En del solotalkoplatser togs bort år 2024, på grund av lågt deltagande tidigare år. Framöver bör endast vissa solotalkoplatser fortsätta.

Under projektet ordnades också föreningstalko, där föreningar kunnat delta i bekämpningsarbetet i utbyte mot en liten ersättning. År 2024 gjordes en större insats att få med kommunernas föreningar i bekämpningen. Föreningstalko visade sig vara ett framgångsrikt sätt att bekämpa, speciellt i Jakobstad och Pedersöre. Under sommaren 2024 deltog totalt 13 föreningar i bekämpningen av invasiva växter.

Tabell 1. Bekämpningsstatistik.

Bekämpningstatistik	2022	2023	2024	Totalt
Projektledare	4	4	5	13
Sommarjobbare	11	12	13	36
Antal kommuner som bekämpat	3	5	5	5
Kommunala bekämpningsåtgärder	90	180	187	457
Solotalkoplatser	7	14	13	34
Deltagande i solotalko *	0	29	19	48
Föreningstalkon	1	2	13	16
*=Beräknat med antalet plastpåsar med invasiva växter kvar på solotalkoplatserna				

TIDSPLANERING OCH ANSTÄLLDA

Utförande

Projektkoordinator

För att projektet skulle slutföras framgångsrikt anställdes en projektkoordinator 2024. Koordinatorn ansvarade för många uppgifter som projektledarna inte hann med, särskilt innan sommaren. Detta inkluderade planering av projektåret, uppdatering av fältblanketter, samordning av utbildning och arbete för projektledarna, samt skapande av information för föreningar, webbsida, digitala nyhetsbrev och sociala medier.

Projektkoordinatorn hjälpte projektledarna med att korrigera data i laji.fi och hantera dubbla observationer. Koordinatorn organiserade möten med projektledarna, främjade diskussioner och proaktivt arbete samt deltog i rekrytering av projektledare och sommararbetare. Samordning av möten med kommunerna för sommarplanering, organisering av information i Google Teams och inköp av klädpaket var också viktiga delar av arbetet.

Projektledare

Inför varje sommar har en projektledare per kommun anställts. Projektledarens roll har varit att koordinera bekämpningsarbetet och sommararbetarna, informera invånarna om projektet och registrera observationer och bekämpningsåtgärder i laji.fi.

Inför sommaren 2024 anställdes sex projektledare för perioden 27.5–30.8.2023, en projektledare per kommun med undantag för Pedersöre som hade två projektledare under denna period. Den första projektledaren arbetade i maj och juni, medan den andra hade en gemensam arbetsvecka i juni och arbetade därefter i juli och augusti. Nykarlebys projektledare arbetade i juli och augusti. Bekämpningen utfördes av trädgårdsavdelningen i juni. Jakobstads projektledare var bortrest i två veckor. Under denna tid utförde projektkoordinatorn och en av stadens miljöpersonal arbetsuppgifterna

Under år 2024 förlängdes projektledarnas anställning från 2 månader till 2,5 månader med både hel- och deltidsarbete, vilket gav dem mer tid att planera och prioritera viktiga områden för fortsatt bekämpning efter projektets slut. De hade också tid för uppföljningsbekämpning i augusti (i vissa kommuner med hjälp av arbetslösa) för att förhindra att de invasiva växterna hann producera nya frön. Projektinformationen är nu strukturerad och datan standardiserad, vilket innebär att framtida projektledare kan anställas för en kortare period, till exempel 1,5 månad (se den regionala handlingsplanen i **Error! Reference source not found.**).

Sommararbetare

I början av projektet anställdes 2–3 sommararbetare per kommun för att utföra aktivt bekämpningsarbete i fyra veckor i sträck. På grund av att bekämpningsarbetet är fysiskt tungt beslutades det inför projektets sista sommar år 2024 att anställa sommararbetare för två veckor i taget, så att 2–3 sommararbetare bekämpade aktivt i två veckor och efter en två veckors paus bekämpade 2–3 nya eller samma sommararbetare aktivt i två veckor. I Nykarleby arbetade sommararbetare under alla fyra veckor av aktiv bekämpning. Systemet med att dela upp bekämpningen i två veckor bekämpning, två veckor paus och två veckor bekämpning visade sig vara ett bra sätt att bibehålla motivationen hos sommararbetarna.

Arbetet för sommarjobbarna delades upp i olika perioder för att hålla motivationen uppe, men en justering av tidsperioderna rekommenderas för att bättre anpassa till växternas utveckling.

Effektiv arbetsgrupp och samordning

En mindre arbetsgrupp på högst fyra personer inklusive projektledaren är tidseffektiv och enklare att samordna än en större grupp. Under projektet planerade kommunernas tjänstemän sina semestrar så att de kunde vara närvarande när projektledarna påbörjade och avslutade sitt arbete, vilket underlättade övergången.

Avvikelser från planerna

Efter bekämpningssäsongen år 2023 justerades tidsperioden så att bekämpningsarbetet skulle börja några veckor tidigare år 2024. På grund av en lång och kall vinter följt av en mycket varm vår var den justerade tidtabellen ändå inte helt optimal. Under år 2024 började jättebalsamin blomma redan vid starten av bekämpningen. Därför bekämpades de känsligaste platserna först med handplockning och därefter trimmer. På större områden användes trimmer även om vissa frön redan hunnit utvecklas, vilket minimerade spridningen av omogna frön.

För att optimera tidpunkten för bekämpning av blomsterlupin och jättebalsamin föreslås att anställningarna justeras och att bekämpningen påbörjas tidigare. Bekämpning av blomsterlupin bör starta under andra veckan i juni, när växterna är tillräckligt stora för att lätt kunna identifieras men ännu inte har blommat.

Bekämpning av jättebalsamin bör inledas redan första veckan i juli, innan växterna blir för höga och börjar blomma. Detta minskar både spridningsrisken och mängden växtavfall.

Avvikelserna berodde delvis på den sena starten av bekämpningen mot jättebalsamin. Även om perioden för bekämpning av jättebalsamin justerades 2023 för att inledas tidigare 2024, blommade jättebalsamin tidigare än planerat. Det är dock svårt att förutsäga hur snabbt de kommer att blomma.

UTRUSTNING OCH KLÄDPAKET

Utförande

Klädpaketet gör arbetet enklare och säkrare

Inom projektet införskaffade kommunerna klädpaket som inkluderade regnkläder, gummistövlar, arbetshandskar och reflexvästar (se Figur 4). Klädpaketen användes av projektledaren och sommararbetarna varje sommar. Syftet med dessa var att de anställda skulle synas i trafiken samt skyddas från regn och brännande och stickande växter. Inför varje sommar införskaffades endast kläder i de storlekar som behövdes och nya arbetshandskar inhandlades vid behov. Om bekämpningen fortsätter kan kläderna återanvändas. Verktyg och kläder i kommunerna har inventerats och listats (se **Error! Reference source not found.**).

Gräsklinga och trimmers effektiviserar röjningsarbetet

Under projektet köpte kommunerna eldrivna trimmers. Jakobstad och Larsmo köpte varsin trimmer år 2022 och ytterligare en under år 2023. Nykarleby, Pedersöre och Kronoby köpte varsin trimmer under 2023. Jakobstad fick service på båda sina trimmers. Trimmers med gräsklinga visade sig vara effektivare mot blomsterlupin och jättebalsamin. Gräsklinga användes, och skyddsutrustning som visir, hörselskydd och ryggskydd användes vid trimning. Utöver trimmers använde alla kommuner 1–2 räfsor per arbetsgrupp, vilket effektiviserade röjningsarbetet och underlättade insamling av växtavfall vid behov (Figur 4). Det fanns vissa svårigheter att använda trimmers i branta områden och diken, där man i stället använde handröjning. I övrigt visade sig trimmers vara effektiva för bekämpning av invasiva växter. Sommararbetarna turades om att använda trimmers för att minska belastningen.

Figur 4. Sommararbetare med trimmers och skyddsutrustning bekämpar invasiva arter, utrustningen tillhandahållen av projektet.

EFTERBEHANDLING OCH LOGISTIK

Utförande

Containrar för insamling av invasiva växter

Under projektet placerades containrar för insamling av växtavfall på olika ställen i kommunerna. Containrarna var på plats under sommarsäsongen juni-augusti och användes av både projektarbetare och invånare. För att underlätta tömning placerades trappsteg och en behållare för plastpåsar bredvid containern.

Containrarna bidrog till att informera om bekämpning av invasiva arter genom att ha visuella och informativa reklambanderoller på sig. Containrarna underlättade även insamlingen och ökade medborgarnas

engagemang (

Figur 5). Det föreslås att containrar placeras ut även efter projektets slut. Antalet containrar bör anpassas efter kommunens storlek; år 2024 placerades tre containrar i Kronoby, två i Larsmo och en per kommun i Jakobstad, Nykarleby och Pedersöre.

Figur 5. Container med reklambanderoll. Ytterligare information synligt placerad informerar om att växtavfall ska vara utan plastpåsar och jord.

Jeppo Biogas tar emot växtavfall för biogasproduktion

Jeppo Biogas tog emot det insamlade växtavfallet för produktion av biogas. Anvisningen var att inte inkludera plastpåsar, senare anvisades även att undvika jord i containrarna eftersom det påverkar komposteringsprocessen. En del av det växtavfall som invånare slängt i containrarna innehöll jord, men inte så mycket att det påverkade komposteringen. Under projektets sista år (2024) prioriterade kommunala bekämpningsinsatser trimning framför grävning av rötter, vilket visade sig vara en mer tidseffektiv metod. För att minimera mängden jord i växtavfallet beslutades det också att samla rötterna separat i påsar och

sortera dem som deponiavfall. Detta krävde extra tid men var värt det för att behålla samarbetet med Jeppo Biogas.

Informationsskyltar bör sättas upp vid containrarna för att minska risken för spridning av andra invasiva arter, utöver jättebalsamin och blomsterlupin, särskilt när det råder osäkerhet om växtavfall från andra invasiva arter innehåller rötter eller frön som kan överleva komposteringsprocessen. Till exempel rötter från parkslide eller havregräs med fröna.

Trädgårdspåsar för insamling av växtavfall

Trädgårdspåsar användes för insamling av växtavfall (Figur 6). De är lätta att bära, tömma och återanvända, men nya påsar måste köpas varje år eftersom de flesta inte håller mer än en säsong. Andra alternativ för transport av växtavfall inkluderar tjocka plastpåsar och plastbackar som kan användas för att flytta växtavfallet till en släpvagn och transportera det till containern (Figur 7).

Under det sista projektåret var insamlingen så effektiv att containrarna fylldes snabbt och behövde tömmas ofta, vilket medförde extra kostnader. För ett effektivare bekämpningsarbete vore det viktigt att prioritera på vilka platser växtavfallet samlas in. Växtavfall behöver inte nödvändigtvis samlas in och föras bort från varje bekämpningsplats, men åtminstone ängsområden bör prioriteras vid val av samlingsplats. Att minska antalet samlingsplatser är tidseffektivt, men också kostnadseffektivt. Mindre växtavfall i containrarna innebär färre tömningar.

Figur 6. Trädgårdspåsar för insamling av växtavfall. De ska stängas för att minimera risken för spridning av frön vid transport till containern.

Figur 7. Plastpåsar och plastbackar för insamling och transport av växtavfall.

BEKÄMPNINGSMETODER

Utförande

Bekämpningsmetod valdes utifrån områdets storlek, mängden invasiva växter i området och deras utvecklingsstadium, terrängens svårighetsgrad samt möjlig närvaro av speciella arter eller annan växtmångfald. Bekämpningsmetoder som testats under projektets gång beskrivs i den regionala handlingsplanen (se **Error! Reference source not found.**). Dessa metoder har även delats genom olika kanaler, så som kommunernas hemsidor och sociala medier, för att informera invånarna om hur de invasiva arterna kan bekämpas på ett enkelt och lämpligt sätt. Till exempel bör växter som hunnit bilda frön plockas bort för hand innan de resterande invasiva växterna trimmas för att undvika fröspridning (Figur 8).

Figur 8. Sommararbetare som plockar blommor som hunnit bilda frön innan trimning av området för att undvika fröspridning.

Bekämpning av övriga invasiva växter

Alla kommuner har även bekämpat andra invasiva växtarter, såsom vresros, häckspirea, parkslide och jätteloka. Observationerna bokfördes i laji.fi. Det är viktigt att använda lämpliga verktyg och metoder samt att fokusera på rimliga mål. Verktyg och planering bör anpassas efter specifika arter, och kartläggning samt spridning av information via sociala medier kan vara till hjälp. Bekämpning bör prioriteras utifrån närhet till prioriterade områden och spridningsrisk. I många fall har dessa andra arter bekämpats eftersom de växt vid prioriterade områden.

Parkslide och jätteloka har kartlagts och bekämpats i flera kommuner. Täckning av parkslide med återanvändbar plast visade sig vara en kostnadseffektiv strategi. Bekämpade områden bör kontrolleras regelbundet och plasten bytas ut vid behov (Figur 9). Bekämpning av jätteloka är effektiv om den genomförs i ett tidigt skede och på små, nya områden (Figur 10).

Figur 9. Parkslide före och efter bekämpning. Området bör kontrolleras under de följande åren.

Figur 10. Bekämpning av jätteloka i tidigt skede. Bekämpningen prioriterades för att undvika spridning.

Vägslåtter: samarbete med kommunala tekniska avdelningen

I Jakobstad utvecklades ett samarbete med stadens tekniska avdelning, som ansvarar för vägslåtter. Blomsterlupin längs fem vägar i närheten av prioriterade områden klipptes innan frön börjat bildas. Vägslåttern följdes upp för att säkerställa fullständig bekämpning. I fall där klippning endast kunde genomföras på en sida av diket, bekämpades den andra sidan av projektledaren och sommararbetarna.

En effektiv plan bör inkludera samarbete med den instans som ansvarar för vägslåtter inom kommunen. När det gäller nationella vägar och järnvägar bör samarbete med staten övervägas, eftersom bekämpningen sker från fall till fall. Den statliga myndighet som är markägare bör kontaktas skilt för varje enskilt fall.

Utförande

Föreningstalko

Kommunerna har arbetat med att engagera olika föreningar i olika grad sen projektstart. År 2022 och 2023 deltog totalt 1 respektive 2 föreningar i bekämpningen. Inför år 2024 gjordes en större insats för att engagera de lokala föreningarna. Flera föreningar kontaktades och ekonomisk ersättning utlovades. Dokumentation i form av anteckningar och foton krävdes för utbetalning av ersättning. Insatsen år 2024 gav resultat: totalt 13 föreningar deltog i föreningstalko (5 föreningar i Jakobstad och Pedersöre, 1 förening i Kronoby och Larsmo). Nykarleby hade samarbete med NTM-centralen (Figur 11).

Systemet, som planerades av projektkoordinatoren och där informationsbrev skickades ut tidigt av miljötjänstemän, visade sig vara effektivt. Projektledarna hade fortsatt kontakt med föreningarna. Tack vare den direkta kontakten ökade både synligheten och motivationen bland föreningarna. Föreningarna var engagerade, arbetade ibland fler timmar än planerat och bad om fler arbetsområden. En del föreningar delade även med sig av sitt arbete på sociala medier.

I de kommuner där föreningstalko varit framgångsrikt kan man efter projektets slut överväga att fortsätta med systemet. Då rekommenderas det att kontakten med föreningarna inleds i början av april, innan deras årsmöten.

Figur 11. Föreningen Jeppis-Nepal klubb rf har bekämpat jättebalsamin i Jakobstad. Bilder före och efter bekämpning.

Solotalko

Solotalko var ett sätt att involvera kommuninvånarna och informera om bekämpningen. Vid utvalda platser placerades en skylt med information om solotalko och den invasiva växt som kunde bekämpas där. Under skylten fanns tomma plastpåsar som invånarna kunde använda för att samla in invasiva växter. Invånarna instruerades att lämna fyllda plastpåsar vid skylten, så att projektledaren enkelt kunde plocka upp dem och transportera dem till containern.

Solotalkot visade varierande resultat och framtida användning av solotalko som bekämpningsmetod bör utvärderas beroende på kommunens resultat. Välbesökta platser bör prioriteras. Dessa områden är ofta attraktiva för besökare och kan bidra till ökad gemenskap och engagemang i lokala aktiviteter.

Informationsskyltarna behöver bättre skydd mot regn, exempelvis genom laminerade informationsblad och fästning med skruvar i stället för med häftstift (Figur 12). Solotalkoplatser för jättebalsamin är svåra att välja på grund av att växten ofta växer nära vatten och i branta sluttningar. Under projektet har solotalko pågått hela sommaren från juni till augusti. I fortsättningen kunde tidsperioden vara kortare, exempelvis under juni. Om det inte är någon deltagande bör området trimmas vid den tiden för att förhindra spridning. Solotalko kan fortsätta vid platser där deltagandet varit högre (Figur 13).

Figur 12. Alternativ för att skydda laminerad informationsskylt från regn och vind utan att skapa hål på pappret.

Figur 13. Solotalkoplatser där plastpåsar fyllda med invasiva växter lämnats efter bekämpning.

DELMÅL 4: INFORMERA OCH ENGAGERA

Utförande

Under de senaste åren har projektet syns i olika medier (se Tabell 2). Inför det sista projektåret ökade insatserna för att informera och engagera invånare. Antalet inlägg på sociala medier och samtal med invånare fördubblades. Information spreds även via officiella kanaler som nyhetsbrev och tidningar. Föreningsbrev samt infobladd för invånare och traktorförare skickades ut. Infopunkter med broschyrer om bekämpning av

invasiva växter sattes upp i biblioteken och reklambanderoller fästes på containrarna för insamling av växtavfall. En biodiversitetsentusiast kontaktades för att dela sin framgångsrika erfarenhet av att bekämpa jättebalsamin.

Tabell 2. PIA:s mediestatistik för alla kommuner per år.

Typ av media	2022	2023	2024	Totalt	Kommentar
Tidningsartiklar	5	3	3	11	Projektinfo i ÖT, PS, svenska YLE
Digitalt infobrev	0	0	3	3	Pedersöre, Larsmo och Kronoby
Radioinslag	1	1	1	3	Projektinfo i Radio Vega
TV-inslag	1	0	1	2	Kållby När TV och Youtube
Solotalkoskyftar	7	14	13	34	Totalt i alla kommuner
Samtal med invånare	20	20	49	69	Uppskattat antal samtal med invånare
Föreningsbrev	93	157	165	415	Totalt i alla kommuner
Arbetsvästar	15	19	17	19	Arbetsvästar med trycket PIA invasiva arter - vieraslajit.fi i fält
Utdelade infoblad till invånare	0	0	33	33	Infoblad delades ut i brevlådor där invasiva växter observerades på privat mark.
Utdelade infoblad till traktorförare	0	0	2	2	Digitalt infoblad till traktorförare som sköter vägslätter i Jakobstad och Pedersöre
Infopunkter om invasiva arter	0	5	7	12	Bibliotek infopunkter
Infokväll	0	1	0	1	Heli Jutila berättade om invasiva arter på Jakobstads stadsbibliotek för 19 deltagare
Reklambanderoll på container	0	7	8	8	En per kommun, förutom Kronoby som hade tre och Larsmo hade två
Gallup	0	1	5	6	Jeppis gallup genomfördes digitalt i Jakobstad år 2022; digital gallup i alla kommuner år 2023
Projektets sociala media	0	8	0	8	Antal inlägg på projekt PIA:s Facebook-sida
Kommunal sociala media	10	20	40	70	Totalt antal inlägg i alla kommuner
Biodiversitetsentusiast	0	0	1	1	Inlägget publicerades på kommunernas sociala media och på jakobstadsregionen.fi

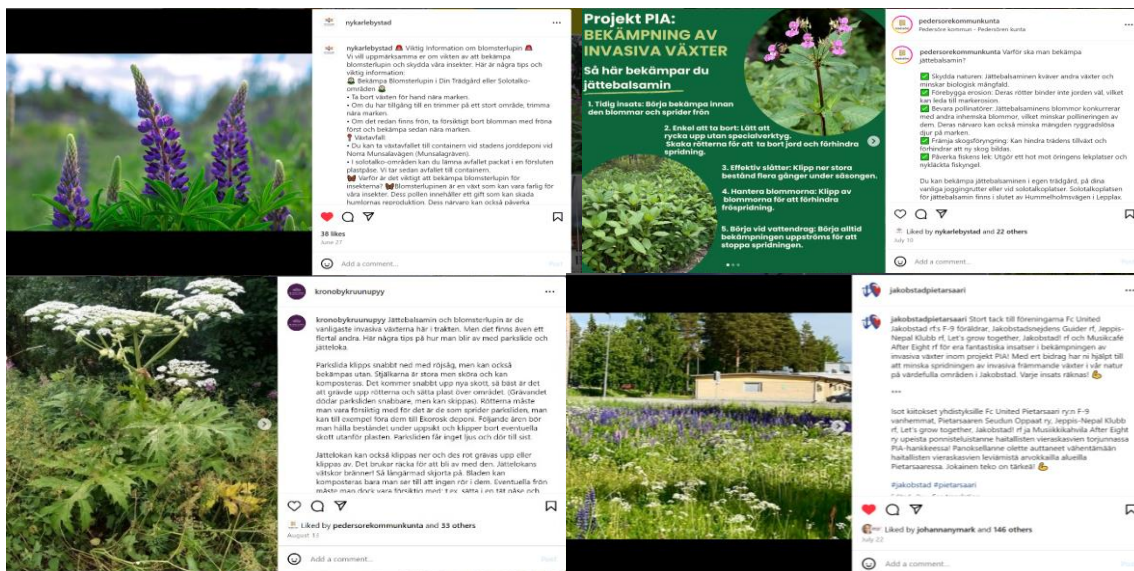
Sociala medier och reklambanderoller

Kommunernas sociala medier har uppdaterats under hela projektets gång. År 2023 skapades en skild projektsida på Facebook – Projekt PIA - PIA projekti. Syftet var att ha en separat kanal där all information om bekämpningen i kommunerna kunde samlas på ett och samma ställe. Projektets Facebook-sida användes bara år 2023. För att ha en större räckvidd fokuserades det inför det sista projektåret år 2024 i stället på att öka antalet inlägg på kommunernas egna sociala medier. Inläggen delade lokal information om invasiva växter, insamlingsplatser och bekämpningsmetoder (

Figur 14). De flesta inlägg som publicerades var bildinlägg, men även en del videoinlägg publicerades. Biodiversitetentusiast Jasmine Urwäder skrev en text om hur hon lyckats utrota jättebalsamin från sin gård. Texten publicerades på kommunernas sociala medier (

Figur 15) och på jakobstadsregionen.fi.

Reklambanderoller designades och trycktes år 2023. De fästes på containrarna för insamling av växtavfall för att sprida information om projektet och vad som kunde slängas i containrarna. År 2023 trycktes 7 reklambanderoller som återanvändes under resten av projektets gång. År 2024 trycktes ytterligare 1 reklambanderoll som fästes på en ny container i Larsmo. Banderollerna har bilder på jättebalsamin och blomsterlupin, bekämpningstips och länkar till mer information på kommunens webbplats. Banderollerna och containrarna kan användas i framtida bekämpning, detta tas även upp i den regionala handlingsplanen. Andra alternativ är att använda dem i Ekorosks verksamhet för att informera medborgarna om invasiva växter, om möjlighet.

Figur 14. Sociala medieinlägg från alla kommuner.

Figur 15. Biodiversitetsentusiast delade sina erfarenheter om hur hon utrotat invasiva växter i sin trädgård.

Enkäter och invånardeltagande

År 2023 utfördes en digital enkät i Jakobstad via Jeppis Gallup, där 474 personer besvarade frågor om sin kännedom om platser där det finns jättebalsamin och blomsterlupin, samt om de kände till PIA-projektet och var intresserade av att delta i en infokväll eller talko. Resultatet från enkäten visade att intresset för att delta i en informationskväll och/eller samtal om hur man bekämpar blomsterlupin och jättebalsamin var 22 procent (104 personer), varav 75 var intresserade av att delta i en informationskväll och 64 i samtalet. Invånarna tillfrågades även om de kände till naturvårdsprojektet PIA – Invasiva växter i Jakobstadsregionen 2022–2024, och 32 procent (152 personer) bekräftade att de hade kännedom om projektet.

År 2024 utfördes ytterligare en enkät, denna gång i alla fem kommuner via Google Forms (Figur 16). Denna enkät besvarades av totalt 171 personer: 155 på svenska och 16 på finska. Resultaten från den gemensamma enkäten visade att invånarna var medvetna om vikten av att bekämpa blomsterlupin och jättebalsamin och att många aktivt bekämpat dessa arter på sina egna marker (se **Error! Reference source not found.**). Tack vare att invånare från alla kommuner deltog i enkäten kunde de erhållna svaren anses vara representativa för invånarna i regionen. En stor del av de som besvarade enkäten kände till projekt PIA (74%), men det finns fortfarande mycket kvar att göra när det gäller utbildning och spridning av information om vikten av att bekämpa invasiva växter. Trots att kommuninvånarna känner till projektet är solotalkoplatserna mindre kända, vilket påverkar deltagandet. Därför rekommenderas att solotalkot fortsätter endast på välbesökta platser eller där invånardeltagande har visat sig vara effektivt.

Figur 16. Kommunerna delade länken till en enkät om bekämpning av invasiva arter via sociala medier.

Information och utbildning

Information om projektet, containrar och solotalkoplatser har publicerats i kommundidningar, på kommunernas hemsidor och i sociala medier. Informationsspridningen har varit till stor hjälp under hela projektet. Det rekommenderas att fortsätta sprida information om bekämpning via olika kanaler.

Infoblad har delats ut till hushåll där invasiva växter har noterats på privat mark. Enligt Lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter 4 § är markägare skyldiga att bekämpa eller förhindra spridning av invasiva växter som förekommer på egen mark, men många är inte medvetna om detta. För kommande år kan det vara möjligt att distribuera infoblad genom den kommunala miljöinspektionen, särskilt eftersom blomsterlupinen kan vara synlig utan blommor från och med maj om utdelningen sker vid den tiden. Om projektledare anställs även i fortsättningen kan utdelningen genomföras utan att det tar extra tid.

I vissa kommuner har samarbete med vägsåttare resulterat i att infoblad även delades digitalt till traktorförare. Det rekommenderas att fortsätta detta arbete även efter projektets slut.

Planscher med information om projektet har även satts upp i vissa kommunbibliotek och i kommundårdar under öppet hus. Detta syftar till att öka medvetenheten om projektet och engagera invånarna.

Prioriterade bekämpningsområden

I en del av kommunerna har informationsskyltar vid prioriterade bekämpningsområden placerats för att informera invånarna och uppmuntra till att plocka invasiva växter i området. Syftet med skyltarna är att öka

projektets synlighet och informera om lämpliga åtgärder. Skylten hjälper också framtida projektledare eller anställda från andra avdelningar i kommunen att identifiera området.

Figur 17. Informationsskyltar vid prioriterade områden i Jakobstad.

Figur 18. Inlägg om utplacerade informationsskyltar vid prioriterade områden.

DELMÅL 5: UTVECKLA EN REGIONAL HANDLINGSPLAN

Utförande

Den regionala handlingsplanen har utformats baserat på kunskap och erfarenheter som samlats in under hela projektperioden. Planen fungerar som en allmän vägledning för framtida insatser mot invasiva växter och presenterar tids- och kostnadseffektiva åtgärder. Den innehåller rekommendationer för planering, prioritering och genomförande av bekämpningsstrategier, samt tips för samarbete med olika aktörer och användning av lämpliga verktyg och metoder.

Handlingsplanen syftar till att ge en strukturerad och praktisk strategi för att hantera invasiva växter på regional nivå och är avsedd att användas som en guide för kommande bekämpning inom detta område. För detaljer och specifika riktlinjer, se **Error! Reference source not found.**

2. EFFEKTER AV PROJEKTET

Positiva effekter av projektet:

- Projektet har lett till effektiv planering och bekämpningsåtgärder, vilket har resulterat i en minskning av spridningen av invasiva växter i särskilda skyddsområden.
- Invånarengagemanget har ökat och invånare har börjat bekämpa invasiva växter på sina egna tomter. Deltagandet från föreningar har också ökat med entusiasm och intresse.
- Kommuninvånarna har fått en ökad förståelse för vikten av att bekämpa invasiva växter och erkänner projektets betydelse, vilket framgår av resultaten från en opinionsundersökning.
- Det har inletts ett samarbete mellan olika avdelningar i kommunerna för att minska spridningen av invasiva arter.
- En prioriteringslista över områden att bekämpa invasiva växter har skapats för varje kommun.
- Standardiserade data för observationer och bekämpningsplatser har registrerats på laji.fi.
- Regionen har nu en plan med riktlinjer för att fortsätta bekämpningen av invasiva växter.
- Kommunerna har samarbetat som en region, vilket kan ha minskat spridningen och sammankopplingen av invasiva växter mellan kommunerna.
- Kommunerna har använt ett GIS-baserat system för att prioritera områden. Enkelt utformade dokument har skapats för att vägleda användningen av laji.fi och Paikkatietoikkuna, vilket underlättar för framtida projektledare och miljövårdsbyråns personal att identifiera nya prioriterade områden.

3. RESULTATENS HÅLLBARHET OCH ANVÄNDNING

Den regionala handlingsplanen som utvecklats inom projektet kan fungera som en vägledning för andra kommuner vid planering av projekt eller åtgärder för att bekämpa invasiva växter. Andra kommuner kan dra nytta av den erfarenhet som Jakobstadsregionens kommuner erhållit genom projekt PIA och få tips om vad som krävs för att effektivt hantera utmaningar som kan uppstå under bekämpning. Projektet har gett konkreta resultat genom utveckling av bekämpningsmetoder, tillhandahållande av utrustning och klädpaket, samt information om prioriterade områden, spridningsvägar för invasiva växter och riktlinjer för arbetet.

Förslag på hur man kan använda projektresultaten och sprida god praxis inkluderar att den regionala handlingsplanen bör ses som ett levande dokument som andra kommuner kan använda och anpassa efter sina behov. Genom att dela lärdomar och resultat sprids information om hur vanliga fallgropar undviks och hur invasiva växter kan bekämpas effektivt. Projektresultaten kan med fördel spridas genom utbildningar, workshops och samarbetsplattformar där god praxis delas mellan kommuner och andra aktörer. På så sätt kan fler dra nytta av de metoder och strategier som utvecklats, och arbetet med att bekämpa invasiva växter på regional nivå stärks

Dock finns det risker förknippade med resultatens hållbarhet. En av de största utmaningarna är de höga kostnaderna för kontinuerligt utförande av åtgärderna, vilket innebär att inte alla insatser kan fortsätta efter projektets slut. För att minimera denna risk har prioriterade områden där bekämpningen bör fortsätta valts ut. Risken är att om det inte finns tillräcklig budget för att fortsätta bekämpningen, kan de invasiva växterna fortsätta spridas, vilket skulle innebära att allt arbete som utförts under projektet kan gå förlorat.

4. BUDGETRAPPORT

För att underlätta sammanställningen av de fem kommunernas projektbudget upprättades ett system där varje miljöansvarig i respektive kommun skickade in en utbetalningsmall i Excel-format med alla räkningar från kommunerna i slutet av varje bekämpningssäsong. Verifikationspaketet innehöll information om fakturaavtal och varje kommuns utgifter inom projektet. Projektledaren i Jakobstad, som senare blev projektkoordinator, gick igenom utbetalningsmallarna och verifikationspaketen och satte in utgifterna i budgeten. Arbetet med att sammanställa verifikationspaketen gick smidigt år 2024 efter dessa förbättringsåtgärder:

1. Budget för införskaffningar gjordes på förhand

Detaljerade budgeter för införskaffningar (klädpaket, trimmerpaket, containrar) upprättades i förväg. Detta blev både mer kostnads- och tidseffektivt, då behov och priser kontrollerades på förhand, och införskaffningarna genomfördes gemensamt.

2. Verifikationspaketen påbörjades i god tid

Arbetet med verifikationspaketen inleddes redan två månader innan projektet avslut. Detta gav tillräckligt med tid för att utreda och korrigera felaktigheter. Varje kommun kontrollerade sina egna verifikat och fyllde i en tabell för kostnader enligt utbetalningskategorierna.

PROJEKTETS KOSTNADER

NTM-centralen i Kajanaland har genom beslut om statsbidrag KAIELY/870/2021, daterat den 4.3.2022, beviljat ett stöd på 80 000,00 € för projektet. Det sökta stödet motsvarar hälften av den angivna totalkostnaden för projektet, som uppgår till 160 000,00 euro exklusive moms.

De totala projektkostnaderna uppgår till 156 988 €, vilket är 3 012 € mindre än den uppskattade budgeten på 160 000 € (se Tabell 3). Detta innebär att projektet höll sig inom budget och resulterade i ett positivt utfall jämfört med de ursprungliga beräkningarna.

Tabell 3. PIA-projektets totala kostnader: Sammanfattning.

Kostnader kategori	Planerade kostnader	Faktiska kostnader	Avvikelse
Personalkostnader (lön+lönebikostnader)	132 000 €	125 649 €	6 351 €
Materialkostnader	6 000 €	6 411 €	- 411 €
Resekostnader	10 500 €	7 929 €	2 571 €
Kostnader för verksamhetslokaler och kontorskostnader	- €	152 €	- 152 €
Upphandlingar av maskiner och utrustning	7 000 €	6 074 €	926 €
Kostnader för anskaffning och hyra av markområden	- €	- €	- €
Köptjänster	4 500 €	10 773 €	- 6 273 €
Tillståndsavgifter	- €	- €	- €
Totala kostnader	160 000 €	156 988 €	3 012 €

Projektkostnaden för år 2022 var 38 019,24 € (se

Tabell 4), vilket var lägre än de planerade 42 000 €. Under året mottog projektet sysselsättningsstöd för lönesubvention för Jakobstads projektledaren från Arbets- och näringsbyrån. Kilometerkostnaderna blev lägre än beräknat, eftersom en del kommuner inledde bekämpning senare. Inköpen av maskiner var få, och resurser användes främst för observationer och eventuell bekämpning.

År 2023 uppgick projektkostnaderna till 43 643,61 € (se

Tabell 4), vilket var lägre än de budgeterade 59 000 €. Detta berodde främst på färre sommarjobbare och lägre resekostnader. Däremot överskreds kostnaderna för materialkostnader på grund av inköp av klädpaket och trimmerutrustning. En investering i bra trimmerutrustning ledde till att dessa kostnader. Behovet av trimmerutrustning förväntas dock minska nästa år. Efter bekämpningssäsongen år 2023 beslutades det att använda överskottet från personalkostnaderna för att anställa en projektkoordinator samt för att förlänga och höja lönerna för projektledarna. Projektet finansierades med 21 821,81 € från NTM-centralen och lika mycket från kommunal egenfinansiering.

Projektkostnaderna för år 2024 uppgick till 74 614,25 € (se

Tabell 4), vilket översteg den ursprungliga budgeten på 59 000 €. Tack vare kvarvarande medel från föregående år kunde investeringar i personalkostnader genomföras för att säkerställa projektets långsiktiga framgång. De ökade kostnaderna berodde främst på högre personalkostnader, ökade resekostnader och utgifter för köptjänster.

Tabell 4. PIA-projektets utbetalningskostnader för 2022–2024.

UTBETALNINGENS KATEGORIER	2022		2023		2024	
	Budget	Actual	Budget	Actual	Budget	Actual
Intäkter						
Understöd och bidrag, Sysselsättningsstöd		711,11 €				
Totala intäkter	- €	711,11 €	- €	- €	- €	- €
Kostnader						
Personalkostnader (lön+lönebikostnader)	34 000,00 €	33 031,45 €	49 000,00 €	29 311,23 €	49 000,00 €	63 305,99 €
Materialkostnader	2 000,00 €	2 537,15 €	2 000,00 €	2 989,65 €	2 000,00 €	884,34 €
Resekostnader	3 500,00 €	2 172,56 €	3 500,00 €	1 763,42 €	3 500,00 €	3 992,73 €
Kostnader för verksamhetslokaler och kontorskostnader	- €	93,57 €	- €	- €	- €	58,51 €
Upphandlingar av maskiner och utrustning	1 000,00 €	- €	3 000,00 €	5 888,14 €	3 000,00 €	185,99 €
Köptjänster	1 500,00 €	895,62 €	1 500,00 €	3 691,17 €	1 500,00 €	6 186,69 €
Tillståndsavgifter	- €	- €	- €	- €		
Totala kostnader	42 000,00 €	38 730,35 €	59 000,00 €	43 643,61 €	59 000,00 €	74 614,25 €
Totala kostnader minus intäkter	42 000,00 €	38 019,24 €	59 000,00 €	43 643,61 €	59 000,00 €	74 614,25 €

En detaljerad genomgång av kostnaderna under det sista projektåret följer nedan:

- **Personalkostnader:** Det överskott som återstod från tidigare år användes för att anställa en projektkoordinator, förlänga anställningar för projektledare och justera deras löner. Dessa åtgärder gjorde tjänsterna mer konkurrenskraftiga och minskade risken för att förlora nyckelpersoner under

projektets gång. En annan bidragande faktor till ökade personalkostnader var den allmänna kommunala ökningen på 2,27 % i juni, vilket ledde till en viss avvikelse från budgeten.

Kostnaderna för projektkoordinatorn och andra gemensamma utgifter fördelades mellan de fem kommunerna. Ursprungligen täckte staden Jakobstads både projektkoordinatorns och de detaljerade fakturornas kostnader, men i oktober fakturerades de övriga kommunerna för sina andelar (se Tabell 5 och 6).

Tabell 5. Fördelning av gemensamma kostnader mellan kommunerna baserat på faktiska utgifter och likadelning år 2024.

Kostnader	Totalt	Jakobstad	Kronoby	Larsmo	Nykarleby	Pedersöre	Förklaring
Projektkoordinator löner + bikostnader	19 008,3 €	3 801,7 €	3 801,7 €	3 801,7 €	3 801,7 €	3 801,7 €	Från januari till november
Facebook Eurocard	35,8 €	7,2 €	7,2 €	7,2 €	7,2 €	7,2 €	Projektledare betalt annons
Halpa Halli Shoe box	29,0 €	16,1 €	- €	6,4 €	- €	6,4 €	Lådor för solotalko
After eight Kick off lunch	56,6 €	11,3 €	11,3 €	11,3 €	11,3 €	11,3 €	Projektledaren lunch
Totalt		3 836,2 €	3 820,1 €	3 826,6 €	3 820,1 €	3 826,6 €	

Eftersom de sista löneutbetalningarna skedde i slutet av november 2024, syns löne- och bikostnader för november endast i huvudboken och resultaträkningen i slutet av november. Dessa kostnader har dock registrerats i Excel som löpande månadskostnader. Semesterkostnader har också uppskattats för att möjliggöra korrekta faktureringar till andra kommuner (se Tabell 6).

När lönespecifikationen kom den 28.11.2024 upptäcktes att lönen för projektkoordinatorn var högre än förväntat. Den uppdaterade summan framgår nu i Jakobstads huvudbok.

Tabell 6. PIA - Projektkoordinatorns lönerapport år 2024.

Datum	Löner	Bikostnader				Totalt	Förklaring
		Pensionsförsäkringspremier	Folkpensions- och sjukförsäkringsavgift	Arbetslöshetsförsäkringsavgift	Olycksfallsförsäkringspremier		
30.3.2024	3 433,12 €	568,87 €	39,82 €	46,00 €	1,25 €	4 089,06 €	Januari-mars
31.3.2024	249,25 €	41,29 €	2,89 €	- 6,39 €		287,04 €	Korrigerig januari-mars
31.5.2024	2 620,80 €	434,26 €	30,40 €	35,12 €	13,10 €	3 133,68 €	April, maj
31.5.2024	354,84 €	58,80 €	4,12 €	4,75 €	1,77 €	424,28 €	Korrigerig april, maj
28.6.2024	1 938,49 €	321,21 €	22,49 €	25,98 €	9,69 €	2 317,86 €	Innehåller semesterpremier
31.7.2024	1 346,18 €	223,06 €	15,62 €	18,04 €	6,73 €	1 609,63 €	
30.8.2024	1 346,18 €	223,06 €	15,62 €	18,04 €	6,73 €	1 609,63 €	
30.9.2024	1 346,18 €	223,06 €	15,62 €	18,04 €	6,73 €	1 609,63 €	
31.10.2024	1 346,18 €	223,06 €	15,62 €	18,04 €	6,73 €	1 609,63 €	
30.11.2024	1 938,49 €	321,21 €	22,49 €	25,98 €	9,69 €	2 317,86 €	Innehåller semesterpremier (premierna var uppskattade)
Totalt	15 919,71 €	2 637,88 €	184,69 €	203,60 €	62,42 €	19 008,30 €	

- **Resekostnader:** resekostnaderna för år 2024 blev högre än förväntat i vissa kommuner. Orsakerna inkluderar:

- Kilometerersättningen för bilresor höjdes från 0,53 €/km till 0,57 €/km år 2024.
 - Beslutet att deponera växtrester vid Ekorosk krävde mer körning.
 - Vissa kommuner, som Kronoby, har stora geografiska områden.
 - Många bekämpningsinsatser utfördes i naturskyddsområden or skyddade områden, som ofta ligger avlägset.
- **Köptjänster:** Kostnaderna för containrar och tömning av dessa var högre än förväntat. Under år 2024 debiterade Finells Transport Ab, som ansvarade för containrarna och tömning av dem, månadsvis och fler containrar behövdes i både Kronoby och Larsmo. På grund av större mängd växtavfall gjordes även fler tömningar än planerat.

Samtidigt var deltagandet i föreningarnas talkon större än väntat, vilket resulterade i ökade ersättningar. Detta ses som en långsiktig investering för att stärka invånarnas deltagande i arbetet mot invasiva växtarter.

- **Materialkostnader:** Materialkostnaderna för år 2024 blev lägre än förväntat eftersom mycket material återanvändes. Endast vissa nödvändiga artiklar, så som handskar och nya storlekar av regnkläder och stövlar, köptes in.
- **Upphandlingar av maskiner och utrustning:** kostnaderna för år 2024 blev låga eftersom det mesta av utrustningen redan hade införskaffats tidigare. Endast underhåll av befintliga maskiner, främst i Jakobstad, genomfördes under året.

PROJEKTETS FINANSIERING

Under år 2024 finansierades projektet med ett ansökt belopp på 37 307,12 € från NTM- centralen samt ett motsvarande belopp från kommunal egenfinansiering. Stödandelen uppgick till 50 % (se Tabell 7). Den totala finansieringen för hela projektet var 78 494 € (se Tabell 8), fördelat lika mellan NTM och kommunal finansiering. Detta belopp är lägre än vad som ursprungligen planerades, vilket tidigare har nämnts.

Tabell 7. Projektfinansiering år 2024.

Offentlig finansiering	Ansökt belopp, euro
Stöd från närings-, trafik- och miljöcentralen	37 307,12 €
Kommunal finansiering	37 307,12€
Övrig offentlig finansiering	
Offentlig finansiering sammanlagt	74 614,25 €
Privat finansiering	
Egna tillgångar eller sökandens inkomstfinansiering	
Lån	
Privat finansiering sammanlagt	
Finansiering sammanlagt	74 614,25 €

Tabell 8. Sammanfattning av projektfinansieringen för hela projektet.

Offentlig finansiering	Ansökt belopp, euro
Stöd från närings-, trafik- och miljöcentralen	78 494 €
Kommunal finansiering	78 494 €
Övrig offentlig finansiering	
Offentlig finansiering sammanlagt	156 988 €
Privat finansiering	
Egna tillgångar eller sökandens inkomstfinansiering	
Lån	
Privat finansiering sammanlagt	
Finansiering sammanlagt	156 988 €

Budgetöverskridningen år 2024 har haft viss påverkan på projektets genomförande, särskilt när det gäller planerade åtgärder och resurser för bekämpning av invasiva växter. För att hantera detta har projektdeltagarna optimerat sitt arbete och fokuserat på prioriterade områden där insatserna har störst effekt. Trots de ekonomiska begränsningarna har projektet i helhet uppnått de flesta uppsatta målen, tack vare effektiv samordning och extra insatser från kommunerna.

Vidare har kommunerna arbetat aktivt med att hitta alternativa samarbeten, vilket har lett till ökat lokalt engagemang. För framtiden är det avgörande att fortsätta utveckla de ekonomiska modellerna för att säkerställa hållbara insatser mot invasiva arter och en långsiktig bevarandeplan.

5. REKOMMENDATIONER FÖR KOMMANDE PROJEKT

För att framgångsrikt fortsätta arbetet med bekämpning av invasiva växtarter bör ansvaret för budget och åtgärder delas mellan kommunens tekniska avdelning och miljövårdsbyrån. Miljövårdsbyrån skulle kunna ansvara för projektledning, planering, registrering av information, koordinering av föreningstakon och utbildning i användning av sociala medier. Den kommunala tekniska avdelningen skulle kunna fokusera på att hantera sommarungdomar, tillhandahålla material och utrustning, erbjuda klädpaket och containrar samt ansvara för kilometerersättning och vägsłätter. För att dessa insatser ska vara hållbara krävs dock en tillräcklig budget.

Projektet har visat att fältarbetet är både krävande och utmanande. För att uppnå målen är det viktigt att motivationen hålls uppe och att teamet får minst en veckas vila i mitten av bekämpningen vid behov. Det har också blivit tydligt att det är mer effektivt att fokusera på specifika områden och arter för att uppnå tydliga resultat och effektivt förhindra spridningen av invasiva växter.

En regional handlingsplan med förslag på tidsplan och metod för effektiv bekämpning av blomsterlupin och jättebalsamin har utvecklats. Handlingsplanen kan användas för att förhindra fortsatt spridning av dessa arter. Insamling av växtavfall kan prioriteras baserat på områdets behov och växternas utvecklingsstadium, vilket i sin tur minskar mängden avfall att hantera.

Det rekommenderas att planeringen och kommunikationen inför framtida bekämpningsinsatser inleds tidigt på våren, för att skapa en stark grund för framgångsrikt arbete och för att engagera invånarna. För att

uppmuntra invånardeltagande i talkoaktiviteter är det viktigt att erbjuda små incitament, till exempel ersättningar för föreningstako; det behöver inte vara stort, men något som motiverar och engagerar.

Dessa lärdomar och rekommendationer kan användas för att förbättra framtida projekt och skapa en mer effektiv strategi för att bekämpa invasiva växtarter.

6. SLUTLEDNINGAR FÖR PROJEKTET OCH HUVUDRESULTATEN

Projektets viktigaste resultat var utvecklingen av en regional handlingsplan för bekämpning av invasiva växtarter. En central del av planen var att identifiera och välja ut de högst prioriterade bekämpningsplatserna. Dessutom har arbetet med att standardisera och förenkla registreringen av bekämpningsplatser och -åtgärder, samt förbättring av bekämpningsmetoder, logistik och kommunikationsstrategier varit avgörande för projektets framgång. Tack vare dessa åtgärder har kommunerna i Jakobstadsregionen lyckats minska spridningen av invasiva växter och skapat ett mer effektivt och hållbart arbete för att hantera dessa utmaningar i framtiden.

Bilaga 1 Prioriterade områden i Jakobstad stad

Bild 3. Prioritetsområde Gamla Hamn. Jättebalsamin som tar högst 1 dag att bekämpa per omgång. Viktigt rekreationsområde och bidrar till spridning av frön via vattnet.

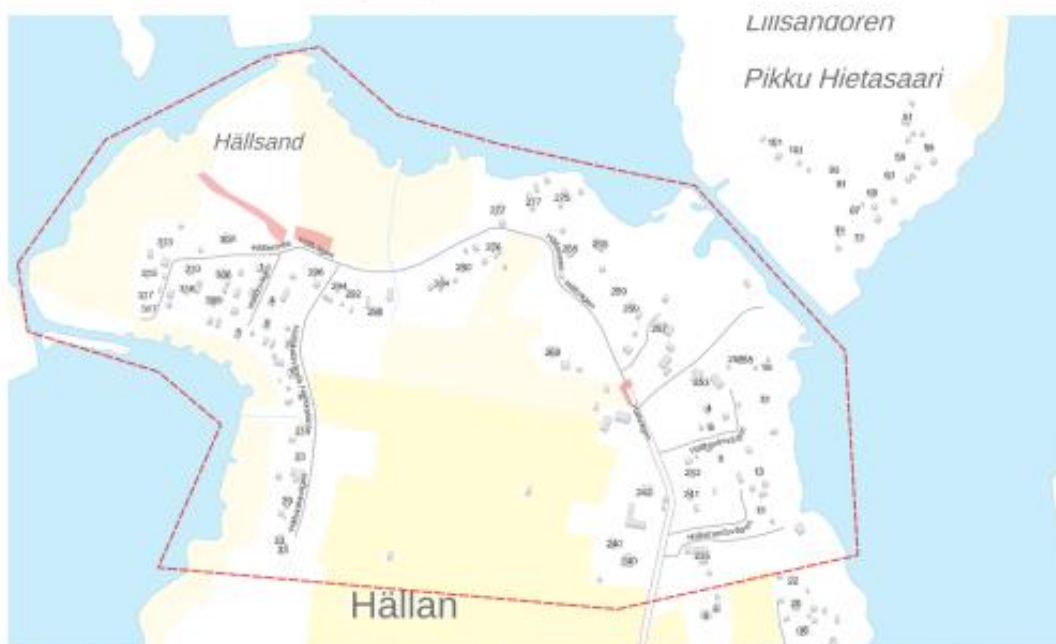

Bild 4. Prioritetsområde Hällan. Lupiner som tar högst en timme att bekämpa per omgång. Balsaminer som tar högst 0,5 dagar. Område med strandängar och skyddade arter såsom glasört.

Bild 5. Prioritetsområde Fäboda-Pörkenäs. Lupiner som tar högst 1,5 dagar att bekämpa per omgång. Balsaminer som tar högst 0,5 dagar. Område med få invasiva växter, som kan fås relativt lätt under kontroll.

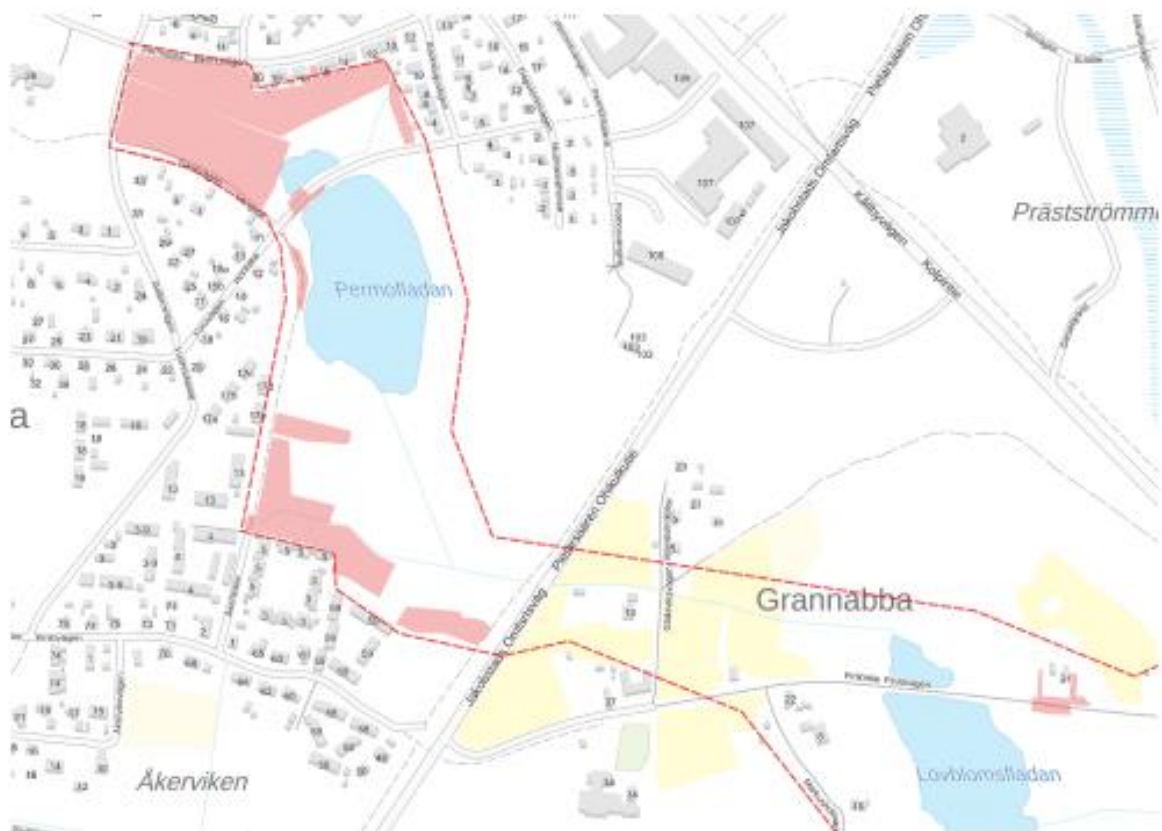

Bild 5. Prioritetsområde Permo-Lövblomsfladan. Lupiner som tar högst 0,5 timmar att bekämpa per omgång. Balsaminer som tar högst 2 dagar. Område där frön kan spridas via vattnet till flera flador.

Bilaga 2 Prioriterade områden i Kronoby kommun

Områdets prioriteringsnivå:

1	skyddad naturtyp
2	naturskyddsområde
3	område med hög biologisk mångfald och/eller hotad art.
4	rekreationsområde
5	område där det rör sig mycket folk
6	område nära vattendrag
7	område med lägst prioritet

Spridningsrisker:

1	Vatten
Mänsklig påverkan	
2	Transport (järnvägar, vägar)
3	Flyttning av jordmassa
4	Slätter vid fel tidpunkt

Nr	Platts ID	Adress	Prioritet	Ägarinfo	Fortsatta bekämpning såtgärder
			Spridning		
1	PIA Kronoby Ishall, <i>blomsterlupin</i>	Idrottsvägen 4, Kronoby	4	 Kronoby kommun	Regelbunden slåtter. Kunde skötas om i samband med att gräset vid frisbee golfbana klipps.
			1,4		
2	PIA Kronoby Verners park, <i>blomsterlupin</i> , "centrum 1"	Idrottsvägen 4, Kronoby	4,5	 Kronoby kommun	Regelbunden slåtter och uppräckning. Området trimmas redan men det skulle behöva göras flera gångar under sommaren.
			4		
3	PIA Kronoby Hovsalaplan, <i>blomsterlupin</i>	Kronobyvägen 349, Kronoby	4,5	 Kronoby kommun + statens väg	Regelbunden slåtter och uppräckning för hand. Dikeskanten framför fotbollsplanen slås inte i samband med vägslåttarn.
			2,4		
4	PIA Kronoby Kyrkvägen 2, <i>blomsterlupin</i>	Kyrkvägen 3, Kronoby	5,6	 Samfälligheten	Regelbunden slåtter.
			1,2		
5	PIA Nedervetil Gillestugan 1 & 2, <i>blomsterlupin</i>	Gillestugvägen 23, Kronoby	4,5	 Kronoby kommun + statens väg	Regelbunden slåtter.
			2,4		
6	PIA Terjärv Idrottsplan, <i>blomsterlupin</i>	Parkvägen 3, Kronoby	4,5,6		Regelbunden slåtter.
			1		

7	PIA Terjärv Hagagränd, <i>blomsterlupin</i>	Hagagränd, Kronoby	5	 Kronoby kommun	Regelbunden slåtter. Väggkanten slås redan en gång i sommaren.
			2,4		
8	PIA Terjärv <u>Heimsjön 2</u> & 3, <i>blomsterlupin</i>	<u>Parkvägen,</u> <u>Kronoby</u>	5,6	 Kronoby kommun	Uppryckning för hand. Väggkanten slås redan en gång i sommaren.
			1,4		
9	PIA Kronoby <u>Idrottsvägen 1,2 & 3,</u> <i>blomsterlupin,</i> <i>jättebalsamin</i>	Idrottsvägen, Kronoby	5	 Kronoby kommun	Regelbunden slåtter.
			1,2		
10	PIA Kronoby <u>Strandvägen 1 & 2,</u> <i>blomstrelupin,</i> <i>jättebalsamin</i>	Strandvägen, Kronoby	5,6	 Kronoby kommun +samfälligheten	Regelbunden slåtter och uppryckning för hand. OBS! det <u>fans</u> <u>fågelungar</u> i buskaget 2024.
			1,2,4		
11	PIA Nedervetil <u>Seljesvägen</u> 4 & 5, <i>blomsterlupin,</i> <i>Jättebalsamin</i>	<u>Seljesvägen,</u> Kronoby	5	 Kronoby kommun +statens väg	Uppryckning för hand rekommenderas men området kan trimmas ifall av tidsbrist.
			2,4		
12	PIA Terjärv <u>Prästshagen</u> 1,2,3,4,5 & 6, <i>Blomsterlupin,</i> <i>jättebalsamin</i>	Parkvägen / Hästbackavägen 25, Kronoby	4,5,6	 Kronoby kommun	Regelbunden slåtter och uppryckning för hand. OBS! <u>Prästshagen</u> 3 är ett område där jordmassor förvaras ifall dessa flyttas kan det leda till spridning av ett flertal <u>invasiva</u> arter.
			1,3,4		

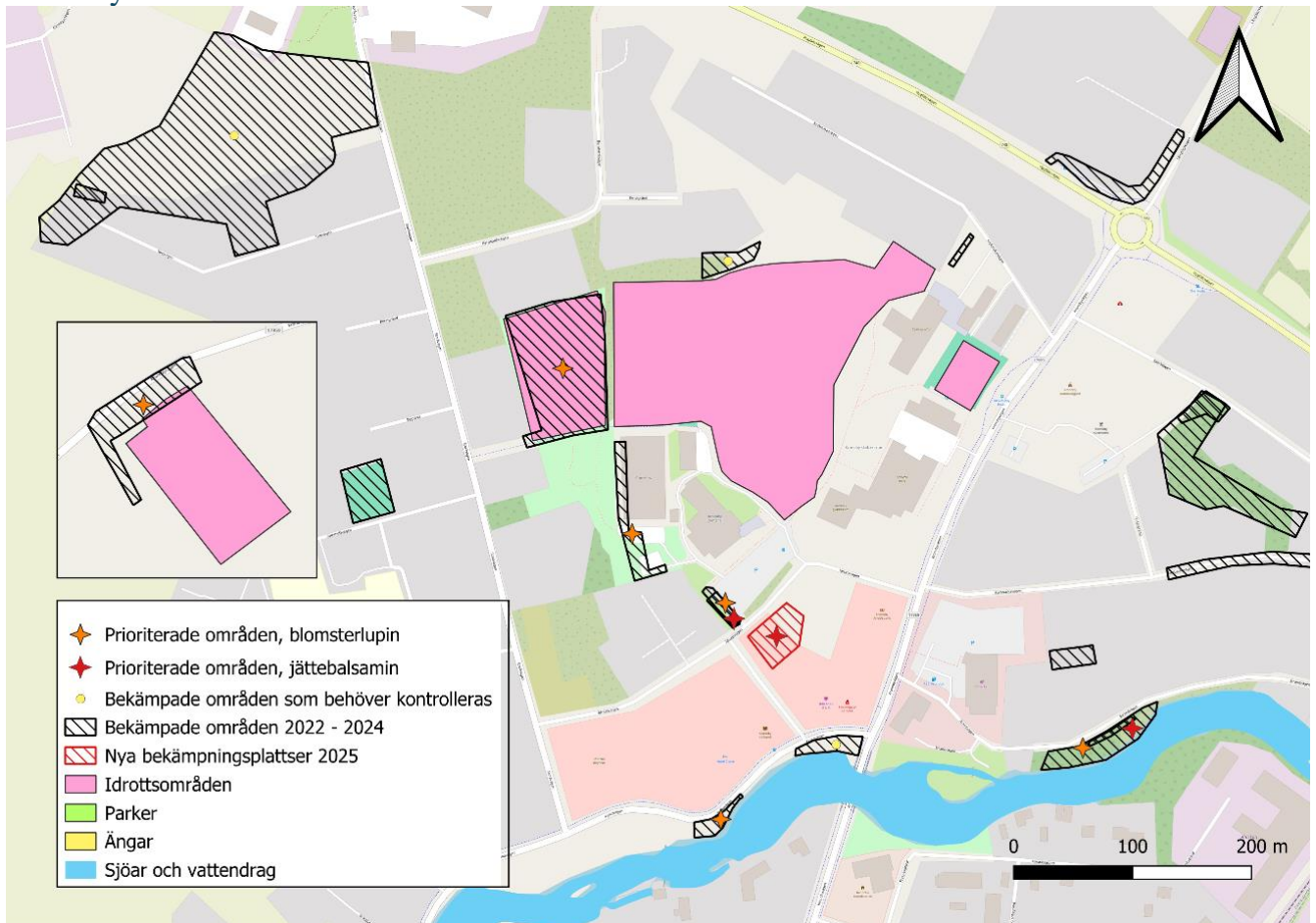
Kartor över prioriterade områden

De prioriterade områdena kan fås upp i google maps via webadressen:

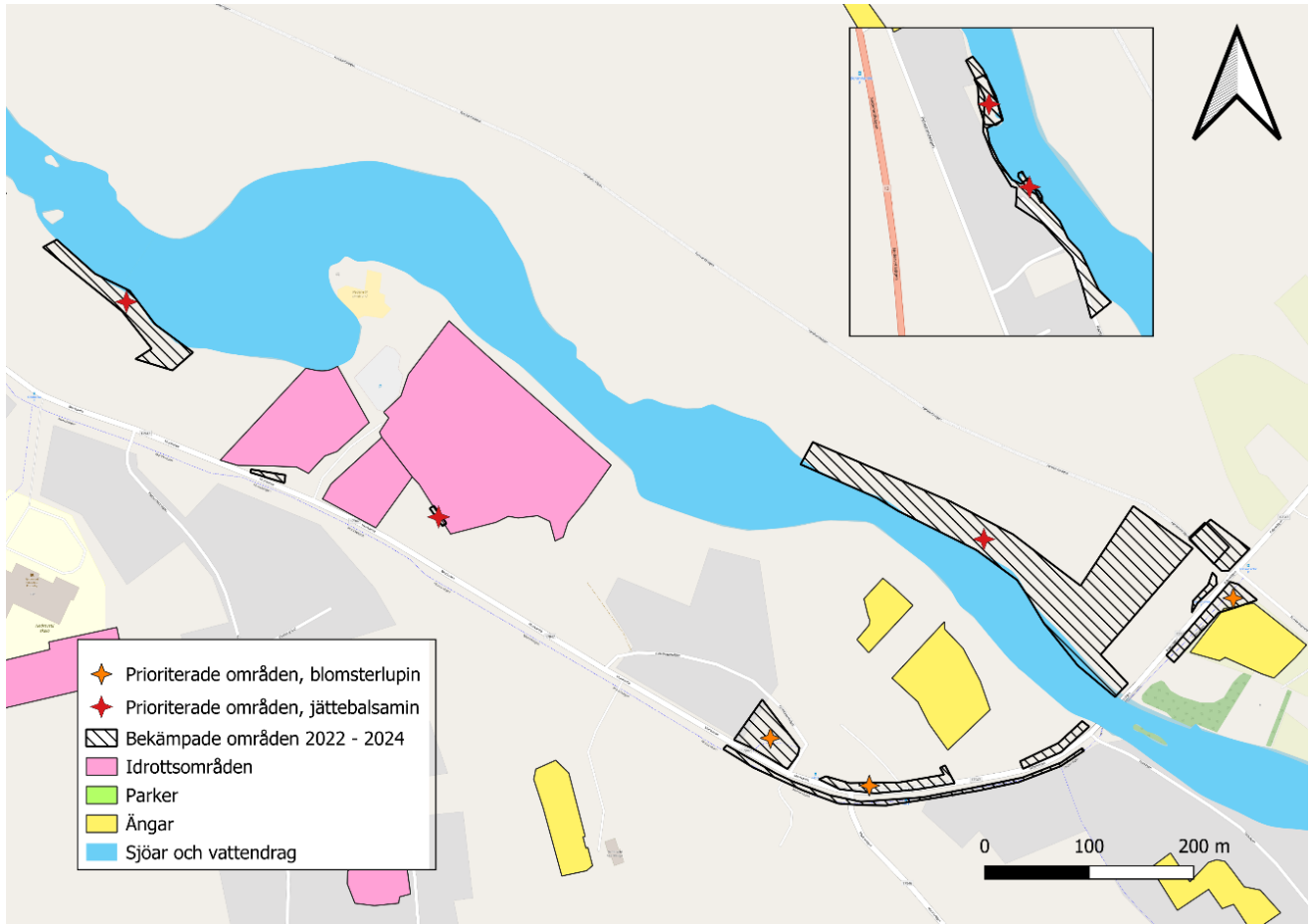
<https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1SINQ78-bQxb5mQJBKhGMda3QLCtORs>

Här under finns också kartor över varje kommunedel med de prioriterade områdena utmärkta.

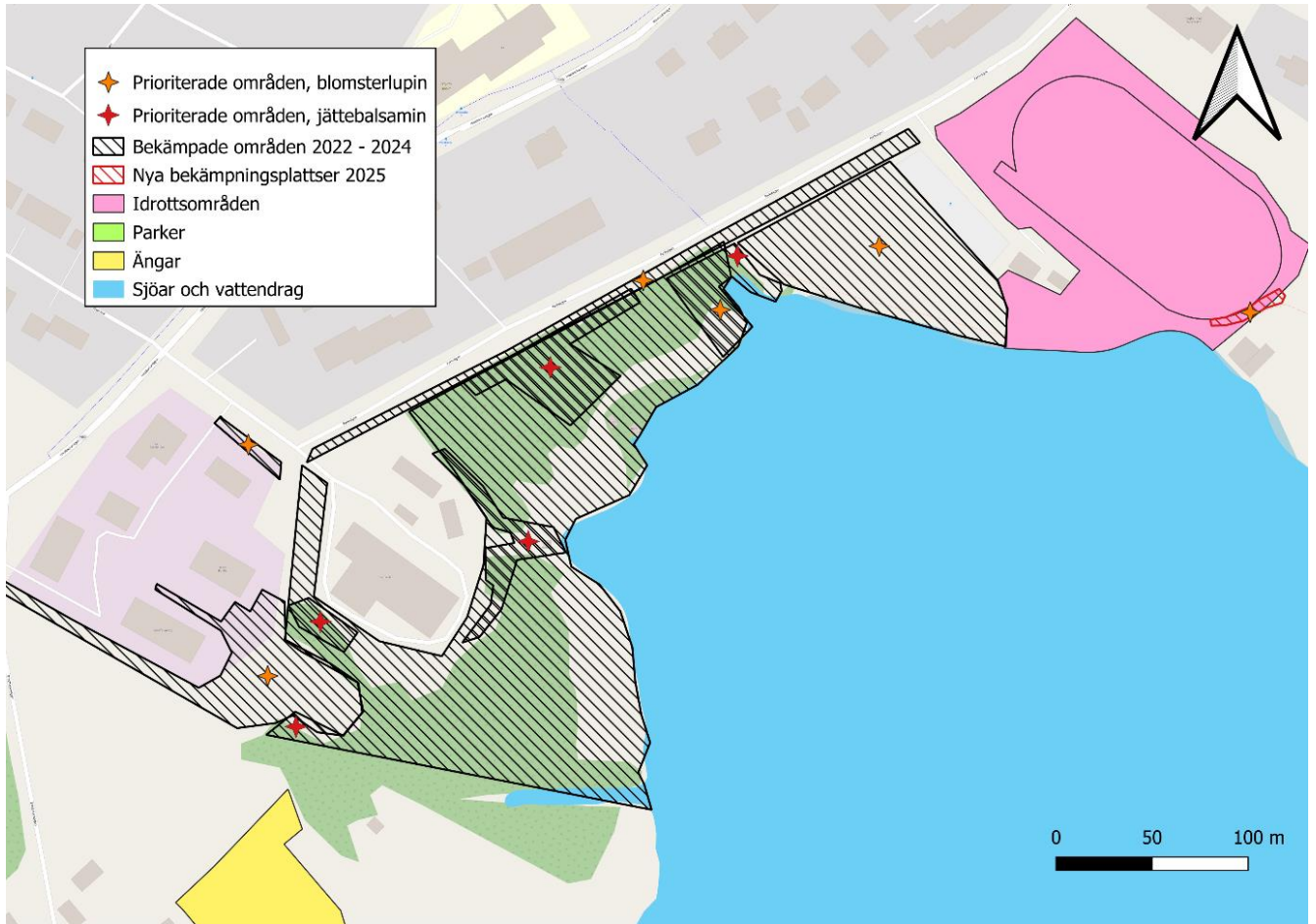
Kronoby

Nedervetil

Terjärv

Bilaga 3 Prioriterade områden i Larsmo kommun

- 7 områden för blomsterlupin och 8 områden för jättebalsamin
- Områdena är ordnade i ordningen viktigaste/mest akuta högst upp

Områdets prioriteringsnivå:

1	skyddad naturtyp
2	naturskyddsområde
3	område med hög biologisk mångfald och/eller hotad art.
4	rekreationsområde
5	område där det rör sig mycket folk
6	område nära vattendrag
7	område med lägst prioritet

Spridningsrisker:

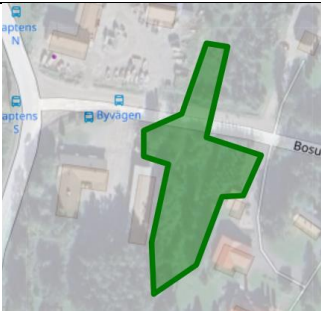

1	Vatten
Mänsklig påverkan	
2	Transport (järnvägar, vägar)
3	Flyttning av jordmassa
4	Slätter vid fel tidpunkt

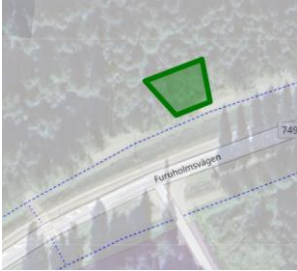

Prioriteringslista för blomsterlupin (*Lupinus polyphyllus*)

Nr	Fastighetsägare	Address/Laji.fi - namn	Prioritering	Bild/ Beskrivning av området	Förslag på åtgärd
1	Larsmo kommun	PIA – Holm 1, Blomsterlupin, Stålvägen	3	 <p>Område med hög biodiversitet, närhet till särskilt viktig livsmiljö</p>	Trimning, plockning av blomställningar
2	Larsmo kommun	PIA – Bosund 1, Blomsterlupin, "Bohouse", Bosundvägen 57	3	 <p>Närhet till särskilt viktig livsmiljö, ängsområde</p>	Trimning, plockning av blomställningar
3	Larsmo kommun	PIA – Holm 2, Blomsterlupin, Idrottsgården (a-e) Norra Larsmovägen 70	4 – 5	 <p>Rekreatiomsområde, område där det rör sig mycket folk</p>	Trimning, plockning av blomställningar
4	Larsmo kommun	PIA – Holm 3, Blomsterlupin, Cronhjelmsskolan (a-f) Norra Larsmovägen 70	4	 <p>Rekreatiomsområde</p>	Trimning, plockning av blomställningar

5	Larsmo kommun	PIA – Risöhall 1, Blomsterlupin, "Motionsbana och Risö skola", Risöhallvägen 385	4	 <p>Rekreatiomsområde</p>	Trimning, plockning av blomställningar
6	Larsmo kommun	PIA – Storströmmen 3, Blomsterlupin, "Storströmmens båthamn", Assarskärsvägen 74	6	 <p>Närhet till vatten</p>	Trimning, plockning av blomställningar
7	Larsmo kommun	PIA – Furuholmen 1, Blomsterlupin, "Furuholmens daghem", Backvägen 11	7	 <p>Kommunal fastighet</p>	Trimning, plockning av blomställningar

Prioriteringslista för jättebalsamin (*Impatiens glandulifera*)

Nr	Fastighetsägare	Address/ laji.fi - namn	Prioritering	Bild/beskrivning av området	Förslag på åtgärd
1	Larsmo kommun	PIA – Holm 1, Jättebalsamin, Stålgården	3	 <p>Område med högt biodiversitetsvärde, närhet till särskilt viktig livsmiljö. Viktigast att bekämpa balsaminerna i östra ändan nära vattendraget.</p>	Trimning, uppräckning med rot
2	Larsmo kommun	PIA – Bosund 5, Jättebalsamin, Bosundvägen 51	3	 <p>Närhet till särskilt viktig livsmiljö och vattendrag. Svårframkomligt pga. Tätt växtlighet och djupt dike</p>	Trimning, uppräckning med rot. Växternas frön mognar tidigt!
3	Larsmo kommun	PIA – Fagernäs 1, Jättebalsamin, "Fagernäs lekpark", Söderholmsvägen 18	4	 <p>Rekreatjonsområde, nära vatten</p>	Trimning, uppräckning med rot
4	Larsmo kommun	PIA – Storströmmen 5, Jättebalsamin, "Assarskär simstrand", Assarskärsvägen 33	4	 <p>Rekreatjonsområde, nära vattendrag</p>	Trimning, uppräckning med rot

5	Larsmo kommun	PIA – Holm 5, jättebalsamin, "Sandlunden", Klövergränden	5 – 6	 <p>Dike i anslutning till vattendrag, område där det rör sig mycket folk. Glest med plantor, behöver troligen inte bekämpas så många gånger innan beståndet är borta</p>	Uppryckning med rot.
6	Larsmo kommun	PIA – Grev 1, Jättebalsamin, "Grev daghem", Risöhallvägen 10	6	 <p>Dike i anslutning till vattendrag. Finns även mycket balsaminer in i skogen på privat mark.</p>	Trimning, uppryckning med rot
7	Larsmo kommun	PIA – Furuholmen 8, Jättebalsamin Furuholmsvägen	6	 <p>Nära vatten</p>	Trimning, uppryckning med rot
8	Larsmo kommun Delvis på privat mark	PIA- Bosund 6, Jättebalsamin, Grannastigen	7	 <p>Området sluttar ner mot dike som rinner mot norr (Sundet) och mot område 2</p>	Trimning, uppryckning med rot. Växternas frön mognar tidigt!

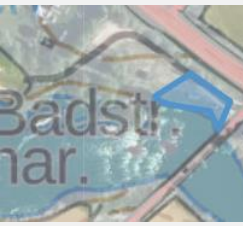

Bilaga 4 Prioriterade områden i Nykarleby stad

Nr	Plats ID	Adress	Koordinater	Invasiv art	Typ av område
1	PIA Nystan 3, Blomsterlupin, "Kärleksstigen"	Seminariegatan	63°31'23.3"N 22°31'26.9"E	Blomsterlupin	Gångbana, intill vattendrag, område var det rör sig mycket folk
2	PIA Kampen1, Blomsterlupin/Jättebal samin, "Optima"	Åminnevägen 2	63°31'52.8"N 22°31'58.2"E	Blomsterlupin Jättebalsamin	Rekreatiomsområde, intill vattendrag, område med biologisk mångfalld
3	PIA Juthbacka 1, Blomsterlupin, "Juthbacka cykeltunnel"	Ytterjepovägen / Juthasvägen	63°30'53.0"N 22°31'31.3"E	Blomsterlupin	Intill vattendrag, gångbana
4	PIA Källbacken 1, Blomsterlupin, "Gamla roskis"	Kovjokivägen 87	63°31'27.8"N 22°33'42.8"E	Blomsterlupin	Rekreatiomsområde, motionstrappa, intill ridklubb
5	PIA Stjärnhallen 1, Blomsterlupin, "Skidspåret"	Idrottsgränd 1	63°31'16.2"N 22°30'47.2"E	Blomsterlupin	Idrottsområde, område var det rör sig mycket folk, område med biologisk mångfalld
6	PIA Kyrkbacken 1, Blomsterlupin, "Munsala skola"	Norra Munsalavägen 32	63°27'22.2"N 22°26'11.6"E	Blomsterlupin	Skolområde, gångbana
7	PIA Forsbacka 1, Blomsterlupin, "Brandstationen"	Norra Munsalavägen 780	63°30'37.7"N 22°31'13.7"E	Blomsterlupin	Väggkant, högtrafikerad väg,
8	PIA Forsbacka 2, Blomsterlupin, "Industri område"	Norra Munsalavägen 723	63°30'38.1"N 22°30'25.0"E	Blomsterlupin	Väggkant, högtrafikerad väg
9	PIA Rajåkeren 1, Blomsterlupin, "Rajåkersgränden"	Rajåkersgränden	63°30'56.7"N 22°32'06.4"E	Blomsterlupin	Väggkant, dike, gångbana
10	PIA Norra Munsalavägen 1, Blomsterlupin/Jättebal samin, "Munsala gräven"	Norra Munsalavägen	63°30'11.3"N 22°29'19.7"E	Blomsterlupin Jättebalsamin	Jorddeponi
11	PIA Frill 1, Jättebalsamin, "Frillområdet"	Grev Tott gatan 22	63°31'35.9"N 22°32'27.2"E	Jättebalsamin	Intill vattendrag, nära äng
12	PIA Källbacken 1, Jättebalsamin, "Källbackens lekpark"	Kovjokivägen 20	63°31'20.5"N 22°32'42.1"E	Jättebalsamin	Intill vattendrag, gångbana

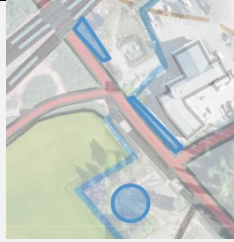

Bilaga 5 Prioriterade områden i Pedersöre kommun

Nedan listas tio platser i Pedersöre för blomsterlupin och fem platser för jättebalsamin, där det anses vara mest akut att bekämpa de invasiva växterna i framtiden. Platserna är rangordnade från högsta prioritet till lägst prioritet utav tio noggrant utvalda områden i kommunen. I rapporten ”PIA rapport Pedersöre 2024” hittas mer information om hur områden prioriteras och om hur riskområden klassificeras.

Prioriteringslista för bekämpning av blomsterlupin

Nr	Plats	Adress	Koordinater	Prioritet (1-7)	Bild	Förslag på åtgärd
	Fastighetsägare				Typ av område	
1	Källby, Källby daghem	Katternövägen 41	7061371 295720	2		Uppryckning med rot förhand, trimmer. Bekämpning från kommunens trädgårdsavdelning.
	Pedersöre kommun				Naturskyddsområde Natura2000	
2	Ytteresse, Bärklarforsen	Påvallsvägen 1	7061367 300909	2		Uppryckning med rot förhand, trimmer. Bekämpning av Ytteresse områdesförening (t.ex. trimningstalko, samma som 2024). Alternativt bekämpning av kommunens trädgårdsavdelning.
	Ytteresse områdes- förening r.f.				Naturskyddsområde Natura2000	
3	Lappfors, simstrand	Terjärsvägen 37	7049570 310644	2		Uppryckning med rot förhand. Bekämpning från kommunens trädgårdsavdelning.
	Över-Neder- lappfors byaråd r.f.				Naturskyddsområde Natura2000	

4	Esse, Värnum, uppströms från Esse elektrokrafts kraftverk	Håkanäsvägen	7057169 306367	2	 Naturskyddsområde Natura2000	Hålla området kring stigen lågklippt med trimmer eller plockning av blomställningar. Bekämpning från kommunens trädgårdsavdelning, eller anordna talko för Överesse marthaförening eller Bäckby byaförening.
	Esse elektrokraft					
5	Purmo, Sisbacka elljusspår	Aspegrensvägen 10	7050392 299317	3	 Nationellt värdefulla landskapsområden, Område med hög biologisk mångfald/eller hotad art	Uppryckning med rot förhand, trimmer. Bekämpning från kommunens trädgårdsavdelning (Pedersöre kommuns mark).
	Pedersöre kommun					
6	Edsevö, Bergö skidcentrum	Källbyvägen 670	7063943 293409	3	 Område med hög biologisk mångfald och/eller hotad art.	Uppryckning med rot förhand, trimmer. Bekämpning från kommunens trädgårdsavdelning, eller alternativ anordning av talko av IF Pedersöre Pojkarna r.f. (de äger fastigheten)
	IF Pedersöre Pojkarna r.f.					
7	Lövö, Remson golf club	Bennäsvägen 415	7061561 289075	4	 Rekreatiomsområde	Uppryckning med rot förhand, trimmer. Bekämpning från kommunens trädgårdsavdelning eller de som sköter om fastigheten för Remson golf club.
	Arrenderas ut till Remson golf club					
8	Bennäs, Falli-, Pedersöre vatten- och mattvätt- området	Finnäsbacka- vägen 14–25	7059065 291619	4–5		Uppryckning med rot förhand, trimmer. Bekämpning från kommunens trädgårdsavdelning, eller alternativt anordning av talko

	Pedersöre kommun					för Bennäs byaförening eller Pedersöre ungdomsförening.
					Rekreatiomsområde, område där det rör sig mycket folk	
9	Forsby, gamla bybutiken vid fotbollsplanen	Forsbyvägen 354	7055717 295378	4		Uppryckning med rot förhand, trimmer. Bekämpning från kommunens trädgårdsavdelning, eller alternativt ägarna själva till fastigheten (De har tidigare trimmat ner området)
	Pedersöre kommun och Tom Jansson					
10	Sandsund, bullervallar längs med cykelbanorna	a)	a)	5		Plockning av blomställningar, trimmer. Bekämpning från kommunens trädgårdsavdelning.
		Jutvägen 11-23	7064113 289009			
		b)	b)			
	Pedersöre kommun	Skolhusgränd 13	7065508 288060		b)	Område där det rör sig mycket folk

Prioriteringslista för bekämpning av jättebalsamin

Nr.	Plats	Adress	Prioritet (1-7)	Bild	Förslag på åtgärd
	Fastighetsägare			Typ av område	
1	Esse, Pössforsens grillplats	Kyrkbacka vägen 140	2		Uppryckning med rot förhand. Bekämpas av kommunens trädgårdsavdelning eller eventuellt fastighetsägaren.
	Backlund Dan-Ole Harald			Natura2000, Område där det rör sig mycket folk	
2	Purmo, Sisbacka elljusspår	Aspegrens vägen 10	3		Uppryckning med rot förhand. Bekämpas av kommunens trädgårdsavdelning
	Pedersöre kommun			(Det mörkblå området) Nationellt värdefulla landskapsområden, Område med hög biologisk mångfald/eller hotad art	
3	Lepplax, Farnområde t på Hummelhol men	Hummelho lmsvägen 346	3		Talko med Lepplax byaförening och fastighetsägarna. Eventuellt trimning 2-3ggr/sommar i god tid.
	Markus Jan Henrik Sundqvist			Nära vatten, Område där det rör sig mycket folk	
4	Edsevö, Bergö skidcentrum	Källbyväg en 670	3		Uppryckning med rot förhand. Bekämpas av kommunens trädgårdsavdelning
	IF Pedersöre Pojkarna r.f.			(Det mörkblå området) Område med hög biologisk mångfald och/eller hotad art	
5	Lövö, Remson golf club	Bennäsväg en 415	4		Uppryckning med rot förhand. Bekämpas av kommunens trädgårdsavdelning eller de som sköter om fastigheten för Remson golf club.
	Arrenderas ut till Remson golf club			Rekreation, Område där det rör sig mycket folk	

Bilaga 6 Handlingsplan för Jakobstadsregionen

Bifogad fil

Bilaga 7 Fältblankett

Bifogad fil

Bilaga 8 Fältblankett för utskrift

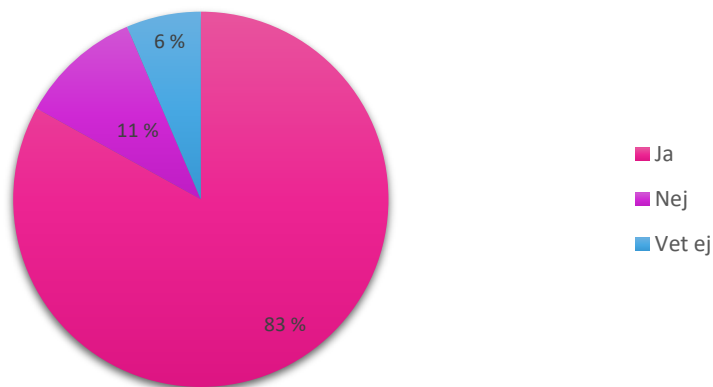
Bifogad fil

Bilaga 9 Inventering och lista över verktyg och kläder i kommunerna

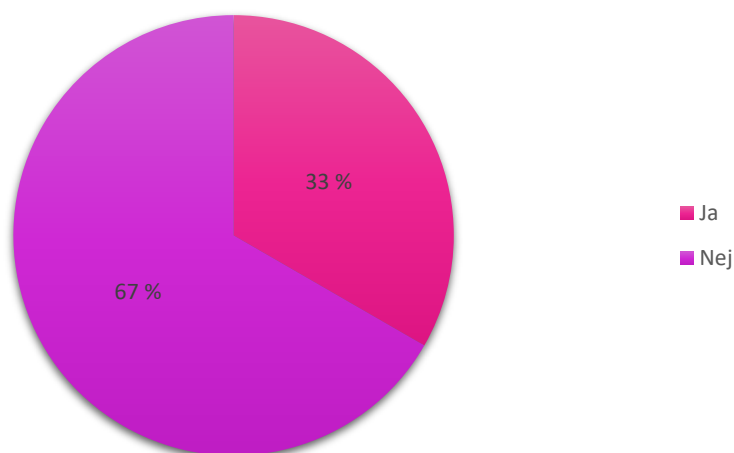
Bifogad fil

Bilaga 10 Resultat från digital enkät om invasiva växtarter i Jakobstadsregionen

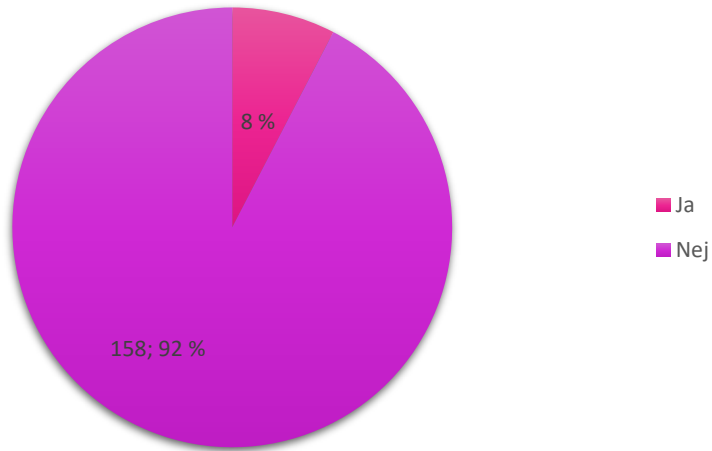
1. Visste du att blomsterlupin och jättebalsamin utgör ett hot mot vår naturliga miljö? Dessa invasiva arter har spridit sig till Finland och konkurrerar ut våra inhemska växter. Tycker du att det är viktigt att minska deras spridning?

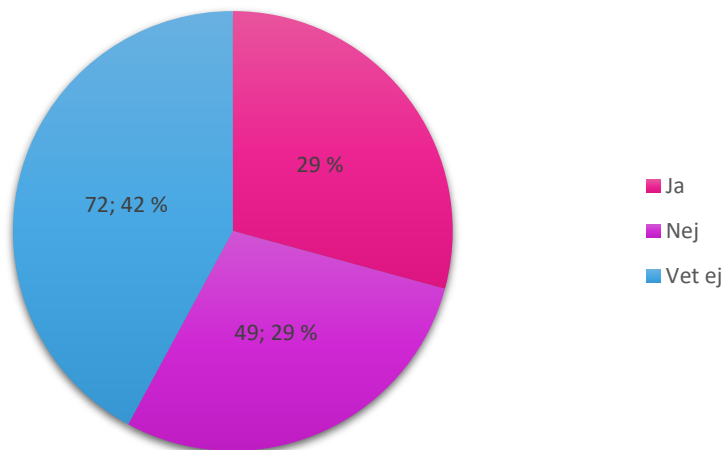
2. Känner du till var solotalko-områdena för att bekämpa invasiva växter finns i din kommun?

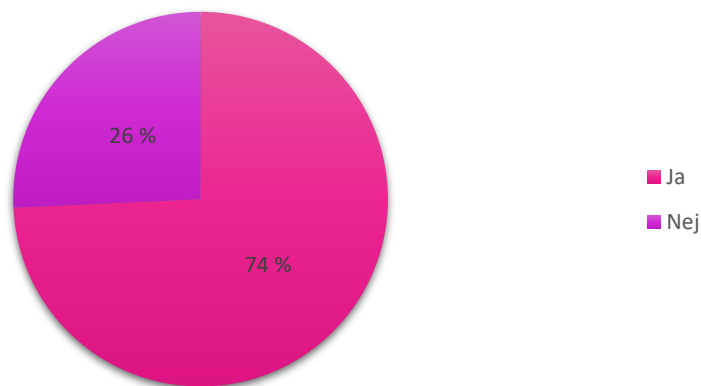
3. Har du deltagit i solotalko för bekämpning av invasiva växter tidigare?

4. Skulle du vilja delta i solotalko för bekämpning av invasiva växter?

5. Miljövårdsbyråerna i Jakobstad, Kronoby, Larsmo, Nykarleby, och Pedersöre jobbar för närvarande med naturvårdsprojektet PIA – Invasiva växter i Jakobstadsregionen 2022–2024. Har du hört om detta projekt?

6. Vilken kommun tillhör du?

